

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY OLSZÓWKA NA LATA 2015-2020

**Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Poznaniu**

OPRACOWAŁ:

Doradztwo Gospodarcze Agnieszka Waszkowiak

Dr Marek Waszkowiak – koordynator

Mgr Adam Wolinowski

Paulina Wardzińska

Współpraca: Ekoefekt Warszawa –Andrzej Tuka Prezes

Dr Tomasz Nowicki

Dr Maria Stachurka - Gelert

Mgr Bartosz Wiśniakowski

Inż. Elżbieta Wójcik

Mgr Zuzanna Wlazło

Mgr inż. Paweł Wieczorek

Inż. Elżbieta Wójcik

Mgr inż. Rafał Odrobiński

Spis treści

Spis treści.....	4
I. Gospodarka niskoemisyjna.....	7
1. Cel i zakres działania.....	7
2. Gospodarka niskoemisyjna.....	7
3. Źródła prawa.....	8
3.1. Prawo międzynarodowe.....	8
3.2. Prawo krajowe.....	8
3.2.1. Najważniejsze akty prawne dotyczące energetyki oraz OZE.....	9
3.2.2. Nowe prawo dotyczące energii- tzw. Trójpak energetyczny.....	10
3.2.3. Prawo energetyczne.....	11
3.2.4. Prawo gazowe.....	11
4. Cele i strategię.....	12
4.1. Wymiar krajowy.....	12
4.1.2. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej.....	12
4.1.3. Polityka klimatyczna Polski.....	14
4.1.4. Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych.....	14
4.1.5. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. (M.P.2010.2.11).....	14
4.1.6. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 (M.P.2013.121).....	15
4.1.7. Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2014.....	16
4.1.8. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” (M.P.2014.469).....	16
4.2. Wymiar regionalny i lokalny.....	17
4.2.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020.....	17
4.2.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2015.....	18
4.2.3. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, wersja 1.5. luty 2015.....	19
4.2.4. Strategia rozwoju gminy Olszówka.....	19
5. Charakterystyka społeczno-ekonomiczna Gminy Olszówka.....	20
5.1. Lokalizacja gminy.....	20
5.2. Klimat.....	20
5.3. Demografia.....	25

5.4. Rolnictwo i leśnictwo.....	26
5.5. Infrastruktura	27
5.6. Działalność gospodarcza.....	28
5.7. Sieć komunikacyjna	30
5.8. Infrastruktura techniczna	30
5.10. Obszary chronione i cenne przyrodniczo	31
5.11. Stan środowiska	31
6. Charakterystyka nośników energetycznych na terenie gminy.....	34
6.1 Energia elektryczna	34
6.2 Oświetlenie placów i ulic	35
6.3. Ciepło sieciowe.....	35
6.4 System gazowniczy	35
6.5 System transportowy	35
7. Ocena jakości powietrza w gminie	37
7.1. Charakterystyka głównych zanieczyszczeń atmosferycznych	37
7.1.1. Emisja punktowa	39
7.1.2. Emisja powierzchniowa	39
7.1.3 Emisja liniowa	39
7.2. Ocena stanu atmosfery	40
8. Metodologia opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej.....	42
8.1. Struktura PGN.....	42
8.2. Metodyka.....	43
8.3. Informacje od przedsiębiorstw energetycznych	44
8.4. Ankietyzacja obiektów.....	45
8.5. Pozostałe źródła danych.....	46
9. Inwentaryzacja emisji CO ₂	46
9.1. Podstawowe założenia ankiety.	46
9.2. Wskaźniki emisji.	48
9.3. Emisja CO ₂ wraz z prognozą na rok 2020 – wyniki obliczeń	50
9.3.1. Budynki	50
9.3.2 Gospodarka wodno - ściekowa	52
9.3.3. Gospodarka odpadowa	53
9.3.4. Energia elektryczna	54
9.3.5. Oświetlenie uliczne.....	54

9.3.6. Transport	55
9.3.7.Podsumowanie	57
10. Plan gospodarki niskoemisyjnej	58
10.1.Wizja i strategia do 2020	58
10.2. Cele strategiczne i szczegółowe	59
10.3. Zestawienie działań – projekt działań	60
10.4. Realizacja planu i Harmonogram realizacji.....	63
10.5. Harmonogram działań.....	64
10.6. Elementy mobilności w zakresie zrównoważonego transportu.....	64
11. Źródła finansowania	64
11.1 Unijna perspektywa budżetowa 2014-2020	64
11.2. Środki NFOŚiGW	66
11.3. Środki Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.....	72
11.4. Środki WFOŚiGW w Poznaniu.....	76
11.5. Inne programy krajowe i międzynarodowe	77
12. Monitoring.....	77
13. Zakończenie	79
14. Streszczenie	81
Załącznik I – Baza emisji	81

I. Gospodarka niskoemisyjna

1. Cel i zakres działania

Zgodnie z trendami europejskimi, zmierzającymi do redukcji emisji gazów cieplarnianych, a przede wszystkim w trosce o środowisko naturalne, gmina Olszówka na mocy uchwały nr IX /33/2015 z dnia 17.04.2015 przystąpiła do opracowania i wdrożenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN).

Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, obejmującym swoim zakresem obszar terytorialny gminy Olszówka . Działania w nim ujęte przyczyniają się do realizacji celów określonych na różnych szczeblach administracyjnych.

Na poziomie regionalnym, działania przewidziane w PGN zmierzać powinny do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenie jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu. Tam też realizowane są programy ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych.

Na poziomie lokalnym zadaniem Planu jest natomiast uporządkowanie i organizacja działań podejmowanych przez gminę, sprzyjających realizacji ww. celom, dokonywanie oceny stanu sytuacji w gminie w zakresie emisji gazów cieplarnianych wraz ze wskazaniem tendencji rozwojowych oraz dobór działań, które mogą zostać podjęte w przyszłości – wraz ze wskaźnikami ich źródeł finansowania. Wszystkie działania objęte PGN są zgodne z prawem ochrony środowiska.

Zgodnie z powyższym niniejsze opracowanie będzie miało następujący zakres i strukturę:

Raport z inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy, zawierający:

1. Informacje ogólne - charakterystyka gmin, ocena stanu istniejącego, ocena dotychczasowych działań zmierzających do obniżenia CO₂ na terenie gminy.
2. Inwentaryzacja emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy, powstałej wskutek spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych, użytkowania energii elektrycznej, ciepła sieciowego oraz z uwzględnieniem energii pochodzących z odnawialnych źródeł energii z podziałem na poszczególne grupy odbiorców energii.
3. Prognoza emisji dla roku 2020, przy założeniu braku działań ukierunkowanych na obniżenie emisji gazów cieplarnianych oraz w wariantcie niskoemisyjnym.
4. Podsumowanie części inwentaryzacyjnej.

2. Gospodarka niskoemisyjna

Polska podjęła zobowiązanie do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w ramach tzw. pakietu klimatycznego oraz strategii "Europa 2020":

- - zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu do 1990 roku
- - zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii
- - zmniejszenie zużycia energii o 20%

Z raportu Banku Światowego „Transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej w Polsce” wynika, że krajowy potencjał redukcji emisji gazów cieplarnianych wynosi ok 30% do 2030 w porównaniu do 2005. Realizacja takiego celu jest możliwa tylko w wyniku współdziałania kluczowych sektorów gospodarki /energetyka, transport, przemysł/, administracji i samorządów. Ważnym elementem w systemie prowadzącym do celu są wspierające mechanizmy wsparcia finansowego dla podejmujących działania wdrażające gospodarkę niskoemisyjną.

3. Źródła prawa

3.1. Prawo międzynarodowe

Źródła prawa europejskiego:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej (Dziennik Urzędowy UE L315/1 14 listopada 2012 r.)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz. U. UE L 09.140.16)
- Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty, dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych.

3.2. Prawo krajowe

Regulacje prawne mające wpływ na planowanie energetyczne w Polsce można znaleźć w kilkunastu aktach prawnych. Planowanie energetyczne, zgodne z aktualnie obowiązującymi regulacjami, realizowane jest głównie na szczeblu gminnym. W pewnym zakresie uczestniczy w nim samorząd województwa. Biorą w nim udział także wojewodowie oraz Minister Gospodarki, jako przedstawiciele administracji rządowej. Na planowanie energetyczne ma również wpływ działalność przedsiębiorstw energetycznych.

Potrzeba opracowania Planu jest zgodna z polityką Polski i wynika z Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, przyjętych przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 roku. Program ma umożliwić Polsce odegranie czynnej roli w wyznaczaniu europejskich i światowych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych. Dlatego też bardzo ważne jest ukształtowanie podstaw ukierunkowanych na rzecz budowania gospodarki niskoemisyjnej oraz patrzenia „niskoemisyjnego” na zasoby i walory gminy wśród władz gmin, radnych, grup eksperckich.

Rzeczpospolita Polska, ratyfikując Ramową Konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992r. (Dz. U. z 1996r., Nr 53 poz. 238) oraz w 2002r. Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzony w Kioto, włącza się w międzynarodowe działania mające na celu zapobieganie zmianom klimatu. Jednym z głównych zobowiązań wynikających z RATYFIKACJI Protokołu z Kioto przez Polskę jest redukcja emisji gazów cieplarnianych o 6% w latach 2008 – 2012 w stosunku do roku bazowego, za który przyjęto rok 1998.

Kolejnym krokiem było podpisanie pakietu klimatyczno-energetycznego. Pod koniec 2008 r. i na początku 2009r. Polska aktywnie uczestniczyła w jego opracowaniu. W porozumieniu z kilkoma

innymi krajami Wspólnoty Polsce udało się uzyskać zgodę instytucji Unii Europejskiej na przyjęcie zmodyfikowanej wersji tego pakietu. Modyfikacje dotyczyły głównie skali obniżki emisji CO₂ i uzyskania siedmioletniego okresu przejściowego (do 2020r.), na zakup przez elektrownie 100% zezwoleń na emisję CO₂ . Ponadto ustalono, że niektóre kraje UE (w tym Polska) dostaną od 2013r. specjalne, dodatkowe trzy pule zezwoleń na emisję CO₂.

3.2.1. Najważniejsze akty prawne dotyczące energetyki oraz OZE

Ustawa o odnawialnych źródłach energii (OZE) uchwalona 20 lutego 2015 roku, stanowi istotny krok na drodze do uregulowania w Polsce kwestii odnawialnych źródeł energii oraz uporządkowania aspektu ekonomicznego jej dystrybucji. Ustawa weszła w życie 4 maja 2015 roku, zaś dotyczące systemu aukcyjnego i taryf gwarantowanych od 1 stycznia 2016 roku. Ważnym elementem ustawy jest także promocja prosumenckiego (prosument to jednocześnie producent i konsument) wytwarzania energii z OZE w mikro- i małych instalacjach.

Rozwój OZE powinien następować w sposób zapewniający uwzględnienie nie tylko interesów przedsiębiorców działających w sektorze energetyki odnawialnej, ale także innych podmiotów, na których rozwój tej energetyki będzie miał wpływ, w szczególności odbiorców energii, podmiotów prowadzących działalność w sektorze rolnictwa, czy też gminy na terenie, których powstawać będą odnawialne źródła energii.

Celem ustawy jest:

- zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i ochrona środowiska, między innymi w wyniku efektywnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- racjonalne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, uwzględniające realizację długofalowej polityki rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej, wypełnienie zobowiązań wynikających z zawartych umów międzynarodowych, oraz podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej,
- kształtowanie mechanizmów i instrumentów wspierających wytwarzanie energii elektrycznej, ciepła lub chłodu, lub biogazu rolniczego w instalacjach źródeł odnawialnych źródeł energii.
- wypracowanie optymalnego zrównoważonego zaopatrzenia odbiorców końcowych w energię elektryczną, ciepło lub chłód, lub biogaz rolniczy z instalacji odnawialnych źródeł energii.
- tworzenie innowacyjnych rozwiązań w zakresie wytwarzania energii elektrycznej ciepła lub chłodu, lub biogazu rolniczego w instalacjach odnawialnych źródeł energii.
- tworzenie nowych miejsc pracy w wyniku przyrostu liczby oddawanych do użytkowania nowych instalacji odnawialnych źródeł energii.
- zapewnienie wykorzystania na cele energetyczne produktów ubocznych i pozostałości z rolnictwa oraz przemysłu wykorzystującego surowce rolnicze.

Priorytetowym efektem ustawy o odnawialnych źródłach energii będzie zapewnienie realizacji celów w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii wynikających z dokumentów rządowych przyjętych przez radę Ministrów, tj. Polityki energetycznej Polski do 2030 roku oraz Krajowego planu działań w zakresie energii źródeł odnawialnych, jak i również inicjowanie i koordynowanie działań organów administracji rządowej w tym obszarze, co pozwoli zapewnić spójność i skuteczność podejmowania działań. Kolejnym ważnym efektem wdrożenia projektu ustawy OZE będzie wdrożenie jednolitego i czytelnego systemu wsparcia dla producentów zielonej energii, który stanowić będzie wystarczającą

zachętę inwestycyjną dla budowy nowych jednostek wytwórczych, ze szczególnym uwzględnieniem generacji rozproszonej opartej o lokalne zasoby OZE.

3.2.2. Nowe prawo dotyczące energii- tzw. Trójpak energetyczny.

Ministerstwo Gospodarki prowadzi prace legalistyczne, mające na celu wprowadzenie trzech nowych ustaw (zwanymi trójpakiem energetycznym lub dużym trójpakiem): prawo energetyczne, prawo gazowe i ustawa o odnawialnych źródłach energii. Te trzy ustawy mają zastąpić dotychczasowe prawo energetyczne, dostosować je do wymagań UE i wymagań nowoczesnej energetyki odnawialnej, sieci inteligentnych, energetyki rozproszonej oraz uwolnienia rynku.

Obecnie funkcjonuje wprowadzona w życie w dniu 11 września 2013 roku ustawa z dnia 26 lipca 2013 roku o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (tzw. Trójpak energetyczny), zawierająca dużą część przepisów i uregulowań przewidzianych do wprowadzenia w tzw. Dużym trójpaku energetycznym.

Nowelizacja wprowadza definicję odbiorcy wrażliwego (tj. osoby, która otrzymuje dodatek mieszkaniowy) wraz z określeniem przysługującego mu od 1 stycznia 2015 r., zryczałtowanego dodatku energetycznego. Dodatek energetyczny wynosić będzie nie więcej niż 30% iloczynu limitu zużycia energii elektrycznej oraz średniej ceny energii elektrycznej dla odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym. Limity określono następująco:

- 900 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa domowego prowadzonego przez osobę samotną;
- 1250 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 4 osób;
- 1500 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 5 osób.

Dodatek ten jest przyznawany przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w drodze decyzji na wniosek odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej i wypłacony do dnia 10 każdego miesiąca z góry. Wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. To dofinansowanie kosztów zakupu energii wypłacać będą gminy, otrzymujące na ten cel dotację z budżetu państwa (ustawa szczegółowo reguluje zasady jej udzielania).

Ponadto nowelizacja wskazuje przesłanki, po wystąpieniu których przedsiębiorstwo energetyczne, wykonujące działalność gospodarczą w zakresie przesyłania bądź dystrybucji paliw gazowych lub energii, może wstrzymać (z zastrzeżeniami wynikającymi z ustawy) dostarczanie paliw gazowych, czy energii. Tymi przesłankami są:

- gdy w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że nastąpiło nielegalne pobieranie paliw lub energii;
- gdy odbiorca zwleka z zapłatą za świadczone usługi, co najmniej przez okres 30 dni po upływie terminu płatności.

Ustawa dodaje przepisy regulujące wytwarzanie energii elektrycznej w mikroinstalacji (w tzw. urządzeniach o mocy poniżej 40 [kW]) przez osobę fizyczną niebędącą przedsiębiorcą oraz zasady przyłączenia tych instalacji do sieci dystrybucyjnej. Osoby fizyczne, które chcą produkować energię z

odnawialnych źródeł energii (OZE) w swoich gospodarstwach domowych, nie muszą zakładać działalności gospodarczej i uzyskiwać koncesji. Mogą także wprowadzić prąd do sieci i sprzedawać po stawce równej 80% średniej sprzedaży energii elektrycznej w kraju w roku poprzednim. Nowelizacja dodaje też przepisy dotyczące pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialny, źródle energii.

Dla przemysłowych odbiorców – firm energochłonnych przewidziano ulgę i zostaną częściowo zwolnieni z obowiązku rozliczania się z zielonych certyfikatów. Rozszerzono katalog podmiotów obowiązanych do przedstawienie Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub biogazu rolniczego albo uiszczenia opłaty zastępczej od odbiorców przemysłowych, której koszt wyniósł nie mniej niż 3% wartości jego produkcji.

Ustawa wprowadza obowiązek sprzedaży przez firmy obracające gazem określonej części surowca za pośrednictwem giełdy (tzw. Obligo gazowe). Od wejścia w życie nowelizacji do końca 2013 r., przez giełdy ma być sprzedawane 30% gazu wprowadzonego do sieci przemysłowej, w 2014 r. – 40%, a od 1 stycznia 2015 r. – 55%.

Nowelizacja nakłada na Ministra Gospodarki obowiązek opracowania projektu krajowego planu działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych do 2020 r. Nowelizacja określa też zasady monitorowania rynku energii elektrycznej, ciepła, chłodu z odnawialnych źródeł energii, biogazu rolniczego, a także rynku biokomponentów, paliw ciekłych stosowanych w transporcie.

Tzw. Mały trójpak energetyczny to początek do zmian, które Ministerstwo Gospodarki zamierza wprowadzić w nowych ustawach: Prawo energetyczne, prawo gazowe i ustawa o odnawialnych źródłach energii.

3.2.3 Prawo energetyczne

Projektowana ustawa – prawo energetyczne ma na celu uporządkowanie oraz uproszczenie obowiązujących przepisów, wprowadzenie nowatorskich rozwiązań podyktowanych rozwojem rynku energii elektrycznej i rynków ciepła oraz ochroną odbiorców, a także dostosowanie do przepisów rozporządzenia (WE) Nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r., ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz rozporządzenia (WE) Nr 714 z dnia 13 lipca 2009 r., w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającego rozporządzenia nr 1228/2003.

Projekt ustawy – Prawo energetyczne tworzy spójne ramy prawne w obszarze elektroenergetyki, ciepła oraz instrumentów wspierających kogenerację, z uwzględnieniem standardów europejskich.

3.2.4. Prawo gazowe

Przewiduje się, że wejście w życie nowej ustawy korzystnie wpłynie na działalność przedsiębiorstw sektora gazowniczego poprzez stworzenie w ramach jednego aktu prawnego kompleksowej regulacji funkcjonowania rynku gazu ziemnego. Ułatwi przede wszystkim prowadzenie działalności gospodarczej. Ustawa wpłynie korzystnie również na odbiorców gazu ziemnego. Kompleksowa regulacja funkcjonowania rynku gazu ziemnego w jednym akcie prawnym zapewni przejrzystość przepisów. Regulacje, wdrażane niniejszym projektem, prowadzą do zwiększenia obrony praw

odbiorców energii m.in. poprzez utworzenie przy Prezesie URE punktu informacyjnego dla odbiorców paliw i energii, którego celem jest zapewnienie konsumentom wszystkich niezbędnych informacji na temat ich praw, obecnych przepisów oraz dostępnych środków rozstrzygania sporów.

Projekt zakłada, że w celu racjonalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, przy sporządzeniu planów rozwoju operatorzy powinni współpracować z operatorami systemów współpracujących z ich systemami, sprzedawcami, użytkownikami systemu, odbiorcami oraz gminami, na których obszarze operatorzy wykonują działalność gospodarczą. Współpraca ta powinna polegać w szczególności na uzgadnianiu obszarów wymagających rozbudowy systemu gazowego oraz przekazaniu użytkownikom systemu oraz odbiorcom informacji o planowanych przedsięwzięciach w takim zakresie, w jakim przedsięwzięcia te będą miały wpływ na pracę urządzeń przyłączonych do systemu gazowego albo na zmianę warunków przyłączenia lub dostarczania gazu ziemnego

Źródła prawa dotyczące PGN:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity; Dz. U. z 2013, poz. 1232 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jednolity; Dz. U. z 2014, poz. 942 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013, poz. 594 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (tekst jednolity; Dz. U. z 2014, poz. 712),
- Konstytucja RP (Dz. U. z 1997 Nr 78 poz. 483),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.),
- Ustawa z dn. 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. nr 59 poz. 404 z późn. zmianami).
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Infrastruktury w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej w zakresie efektywności energetycznej w ramach regionalnych programów operacyjnych.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014 – 2020 (Dz. U. z 2014 r., z poz. 878).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielenia regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej na cele z zakresu ochrony Środowiska (Dz. U. z 2015 r. poz. 540).

4. Cele i strategię

4.1 Wymiar krajowy

4.1.2. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej zostały przyjęte przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 r.

**Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
I Gospodarki Wodnej w Poznaniu**

Opracowanie Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN) wynika z potrzeby dokonania redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych substancji wprowadzanych do powietrza we wszystkich obszarach gospodarki. Istotą Programu jest zapewnienie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych (zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju), które płyną z działań zmniejszających emisje.

Przestawienie gospodarki na gospodarkę niskoemisyjną, a zarazem ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, uważa się za kluczowy krok w kierunku zapewnienia stabilnego środowiska. Prowadzi to również do długofalowego zrównoważonego rozwoju kraju.

W przedłożonym projekcie Założeń NPRGN jako cel główny określono rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju.

Jako cele szczegółowe wymieniono:

1. *Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,*
2. *Poprawę efektywności energetycznej,*
3. *Poprawę efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,*
4. *Rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,*
5. *Zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,*
6. *Promocję nowych wzorców konsumpcji.*

Zakłada się, że efektem końcowym NPRGN będzie zestaw działań nakierowanych bezpośrednio i pośrednio na redukcję emisji gazów cieplarnianych, a także instrumentów, które wspomogą wszystkich uczestników realizacji Programu w przechodzeniu na gospodarkę niskoemisyjną

Strategia wyznacza **trzy obszary strategiczne** - *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W ramach obszaru strategicznego *Konkurencyjna gospodarka* wyznaczono cel *Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko*. Dużą wagę przykładają tam do wzrostu efektywności energetycznej. Zapisano tam, że podejmowane będą działania skierowane na zmianę struktury nośników energii, poprawę sprawności energetycznej procesów wytwarzania oraz przesyłu, efektywne wykorzystanie energii i paliw przez poszczególne sektory gospodarki (głównie transport, mieszkalnictwo, przemysł), w tym sektor publiczny, jak również zwiększenie wykorzystania urządzeń i technologii energooszczędnych.

Poprawa efektywności energetycznej jest priorytetowym kierunkiem interwencji publicznej, podobnie jak jest jednym z priorytetów w prawodawstwie unijnym. Przewidziano m.in. modernizację sektora elektroenergetycznego, obejmującą podniesienie sprawności i redukcję strat w sieciach przesyłowych oraz w miejscach wytwarzania i wykorzystania energii, czy wprowadzenie energooszczędnych i wysokoefektywnych technologii. Wspierany będzie także rozwój energetyki rozproszonej poza istniejącą siecią energetyczną z wykorzystaniem lokalnych odnawialnych źródeł. Kwestie istotne dla ograniczenia niskiej emisji poruszane są również w innych priorytetowych kierunkach interwencji publicznej w ramach celu głównego: *Bezpieczeństwo energetyczne*

i środowisko np. zwiększenie wykorzystania OZE przewidziano w ramach priorytetowego kierunku zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii.

4.1.3. Polityka klimatyczna Polski

W wyniku ratyfikowania Protokołu z Kioto, 4 listopada 2003 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka klimatyczna Polski - Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020”, w którym przyjmuje się redukcję emisji gazów cieplarnianych o 30% - 40% w roku 2020 w porównaniu z emisjami w 1988 r..

Zgodnie z tym dokumentem wykorzystanie odnawialnych zasobów energii (OZE) - zastosowanie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz przedsięwzięcia z zakresu poszanowania energii, są najważniejszymi działaniami pozwalającymi efektywnie redukować emisje gazów cieplarnianych. Racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych tj. energii rzek, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalnej lub biomasy, jest jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju, przynoszącym wymierne efekty ekologiczno-energetyczne.

4.1.4. Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych

Dokument ten Rada Ministrów przyjęła w dniu 7 grudnia 2010 r. Określa on krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w wykorzystaniu energii finalnej.

Założenia KPD wynikają z Polityki Energetycznej Polski do 2030 r. i są szczegółowym opracowaniem w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Dokument zawiera głównie prognozę rozwoju OZE opartego o biomasę i energetykę wiatrową. W dokumencie zakłada się 15,5% udział OZE w całkowitym zużyciu energii brutto w 2020 roku, oraz że filarami zwiększenia udziału odnawialnych źródeł będzie bardziej efektywne wykorzystanie biomasy oraz energii wiatrowej.

Dokument zawiera m.in. szczegółowe środki służące wypełnieniu zobowiązań zawartych w dyrektywie 2009/28/WE, systemy wsparcia w zakresie promocji wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w elektroenergetyce, ciepłownictwie i chłodnictwie, a także transporcie, jak również szczegółowe środki w zakresie promocji wykorzystania energii z biomasy.

4.1.5. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. (M.P.2010.2.11)

Nawiązuje on do głównych celów Unii Europejskiej dotyczących pakietu energetyczno – klimatycznego (przyjętego w grudniu 2008 r.) tzw. 3 x 20%.

W polityce energetycznej w sposób priorytetowy traktuje się kwestię efektywności energetycznej. Postęp w tej dziedzinie będzie kluczowy dla realizacji wszystkich jej celów.

Główne cele polityki energetycznej w obszarze efektywności energetycznej to:

- Dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
- Konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.

Szczegółowymi celami w tym obszarze są:

- Zwiększenie sprawności wytwarzania energii elektrycznej, poprzez budowę wysokosprawnych jednostek wytwórczych,
- Dwukrotny wzrost do roku 2020 produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w technologii wysokosprawnej kogeneracji, w porównaniu do produkcji w 2006 r.,
- Zmniejszenie wskaźnika strat sieciowych w przesyłach i dystrybucji, poprzez m.in. modernizację obecnych i budowę nowych sieci, wymianę transformatorów o niskiej sprawności oraz rozwój generacji rozproszonej,
- Wzrost efektywności końcowego wykorzystania energii,
- Zwiększenie stosunku rocznego zapotrzebowania na energię elektryczną do maksymalnego zapotrzebowania na moc w szczycie obciążenia, co pozwala zmniejszyć całkowite koszty zaspokojenia popytu na energię elektryczną.

W *Polityce energetycznej* duży nacisk kładzie się również na rozwój OZE. Rozwój energetyki odnawialnej ma istotne znaczenie dla realizacji podstawowych celów polityki energetycznej. Promowanie wykorzystania OZE pozwala na zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach. Ponieważ energetyka odnawialna to zwykle niewielkie jednostki wytwórcze, zlokalizowane blisko odbiorcy, to możliwe jest dzięki temu podniesienie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz zmniejszenie strat przesyłowych. Główne cele polityki energetycznej w zakresie rozwoju wykorzystania OZE to:

- Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
- Osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych, oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
- Ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
- Wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa.
- Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach

4.1.6. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 (M.P.2013.121)

W obszarze strategicznym *konkurencyjność i innowacyjność gospodarki* - jednym z celów strategicznych jest *zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska*.

Wśród kierunków interwencji istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu znalazły się tam m.in.:

**Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
I Gospodarki Wodnej w Poznaniu**

- modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki.

W dokumencie zauważono, że ze względu na skalę zobowiązań i koszty realizacyjne, szczególnej wagi nabiera proces redukcji emisji CO₂ oraz zanieczyszczeń powietrza (m.in. tlenków azotu, siarki oraz pyłów). Za istotne uznano również podejmowanie działań na rzecz efektywnego korzystania z zasobów środowiska. Chociaż nadal dominującym źródłem energii będzie węgiel, to jego udział w bilansie energetycznym kraju będzie się zmniejszał. Udział Polski w realizacji celów klimatycznych spowoduje natomiast, że drugim najważniejszym źródłem dla elektroenergetyki staną się odnawialne źródła energii - docelowo 19% w 2020. Wymaga to jednak odpowiednich narzędzi wsparcia.

4.1.7. Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2014

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 20 października 2014 r. Zawiera opis planowanych środków i działań w celu poprawy efektywności energetycznej w poszczególnych sektorach gospodarki, co jest niezbędne dla realizacji krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią na 2016 r. Określa także środki służące osiągnięciu ogólnego celu w zakresie efektywności energetycznej, rozumianego jako uzyskanie 20% oszczędności w zużyciu energii pierwotnej w Unii Europejskiej do 2020 r.

Dokonano tam m.in. przeglądu krajowych celów efektywności energetycznej na 2020 r. i uzyskanych oszczędności energii. Wymieniono tam również środki poprawy efektywności energetycznej: środki horyzontalne, środki w zakresie efektywności energetycznej budynków, środki efektywności energetycznej w instytucjach publicznych, w przemyśle i MŚP, transporcie oraz środki efektywności energetycznej w zakresie wytwarzania i dostaw energii.

4.1.8. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” (M.P.2014.469)

W tym przyjętym 15 kwietnia 2014 r. dokumencie zmiany w zakresie ograniczenia zanieczyszczeń powietrza oraz reformę systemu gospodarki wodnej uznano za priorytetowe w zakresie ochrony środowiska.

Za kluczowe uznano, aby przy jednoczesnym wzroście produkcji energii elektrycznej i zapewnieniu pokrycia zapotrzebowania na energię ciepłą, następowała redukcja emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Pogodzenie tych procesów jest możliwe tylko przez unowocześnienie sektora energetyczno-ciepłowniczego, poprawę efektywności energetycznej oraz ograniczenie tzw. niskiej emisji dzięki zastępowaniu tradycyjnych pieców i ciepłowni nowoczesnymi źródłami, przy zwiększeniu dostępnych mechanizmów finansowych będących wsparciem dla inwestycji w tym zakresie.

Strategia BEiŚ wchodzi w skład 9 zintegrowanych strategii rozwoju. Uszczegóławia ona zapisy Strategii Rozwoju Kraju 2020 w dziedzinie energetyki i środowiska, jak również stanowi ogólną wytyczną dla Polityki energetycznej Polski i innych programów rozwoju, które będą elementami systemu realizacji BEiŚ.

W związku z obecnością Polski w Unii Europejskiej, BEiŚ koresponduje ponadto z celami rozwojowymi określonymi na poziomie wspólnotowym, ujętymi przede wszystkim w dokumencie Europa 2020 oraz celami pakietu klimatyczno-energetycznego.

W dokumencie wymieniono główne kierunki interwencji i zadania w obszarze energetyki i środowiska, co uwzględniono również przy opracowywaniu niniejszego *Planu*....

Innymi dokumentami szczebla krajowego, istotnymi z punktu widzenia planu gospodarki niskoemisyjnej są m.in.:

- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Umowa Partnerstwa;
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz.U.2011.94.551 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (tekst jednolity Dz.U.2014.712);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2013.1232 z późn. zm.);

4.2 Wymiar regionalny i lokalny

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Olszówka na lata 2015-2020” wykazuje w swych zapisach zgodność z m.in. poniższymi dokumentami na poziomie regionalnym i lokalnym.

4.2.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020

To jeden z najważniejszych dokumentów przygotowanych przez samorząd województwa, który poprzez swoje organy podejmuje działania na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców regionu, stałego podnoszenia jakości życia i trzymania regionu na ścieżce trwałego i zrównoważonego rozwoju. Strategia obrazuje m.in.:

Cel strategiczny: Sprawne zarządzanie, zwiększenie efektywności energetycznej i pozyskania energii z niskoemisyjnych źródeł – szczególnie istotne są tu kwestie rozwoju energooszczędnego budownictwa oraz spełnienie minimalnych wymogów takich jak: efektywność energetyczna i oszczędność energii, zwłaszcza w odniesieniu do wszelkich projektów infrastrukturalnych gdzie przewidziana jest budowa i modernizacja budynków oraz zapewnienie realnych mechanizmów preferencji dla projektów, maksymalizując oszczędności energii i efektywność energetyczną, co pobudza rozwój sektora budowlanego, zwiększa bezpieczeństwo energetyczne, zmniejsza emisję gazów cieplarnianych poprzez odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, upowszechniania nowych rozwiązań z zakresu budownictwa, architektury i urbanistyki – wskazuje się tu szczególnie na stosowanie nowoczesnych technologii budownictwa pasywnego, termomodernizacji i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Kierunki działań to:

- Rozwój wysokosprawnej Kogeneracji,
- Modernizacja sieci przemysłowych,
- Obniżanie energochłonności,

- Termomodernizacja istniejących budynków oraz promocja energooszczędności w budownictwie,
- Rozwój scentralizowanych lokalnie systemów ciepłowniczych,
- Wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie produkcji różnego rodzaju energii,
- Promocja efektywności energetycznej, w tym promocja urządzeń i technologii energooszczędnych,
- Poprawa efektywności energetyki konwencjonalnej, w tym opartej na węglu brunatnym.

Zagadnienie dotyczące odnawialnych źródeł energii zostały ujęte w „Strategii” w aspektach:

- możliwość wykorzystania potencjału województwa, czyli dobrych warunków do rozwoju odnawialnych źródeł energii (zwłaszcza energia geotermalna, pochodząca z energetyki wiatrowej oraz biomasy),
- zarządzania rozwojem, którego elementem jest racjonalne zarządzanie przestrzenią zgodnie z szeroko pojętą ideą ładu przestrzennego i wspierania rozwoju OZE dostosowanych do walorów środowiskowych,
- rozwoju innowacyjnej gospodarki województwa oraz zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego,
- wzmocnienia potencjału badawczo – rozwojowego na rzecz odnawialnych źródeł energii,
- współpracy sektora naukowego z sektorem przedsiębiorstw dla wdrażania innowacyjnych rozwiązań energetycznych,
- rozwoju przedsiębiorczości związanej z sektorem odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza w dziedzinie biomasy.
- Ustalenia dotyczące OZE zostały zwarte w ramach następujących celów strategicznych:
 - gospodarka i miejsca pracy,
 - nowoczesny sektor rolno – spożywczy,
 - bezpieczeństwo,
 - sprawne zarządzanie.

4.2.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2015

PGN wpisuje się w założenia niniejszego dokumentu w zakresie:

Cel do 2013 r: Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa:

- Osiągnięcie stanu jakości powietrza nie zagrażającego zdrowiu ludzi i środowisku. Powietrze spełniające wymagania prawne w zakresie jakości powietrza i norm emisyjnych.

Kierunki działań do 2023 r.:

- Osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu poprzez wdrożenie programów ochrony powietrza,
- Wzmocnienie systemu monitoringu powietrza,
- Ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych, w tym eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowanie go innymi, bardziej

ekologicznymi nośnikami ciepła, w tym odnawialnych źródeł energii (np. wody geotermalne, energia słoneczna, energia wiatrowa, energia biomasy z lokalnych źródeł),

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych,
- Wprowadzanie zintegrowanej gospodarki energetycznej w gminach poprzez wykorzystanie do celów komunalnych ciepła odpadowego z elektrociepłowni i kotłowni zakładowych,
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Modernizacja układów technologicznych ciepłowni i elektrociepłowni, w tym wprowadzenie nowoczesnych technik spalania,
- Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesie spalania, a także poprawa sprawności obecnie funkcjonujących urządzeń redukujących zanieczyszczenia.

4.2.3. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, wersja 1.5. luty 2015

PGN dla gminy Olszówka odnosi się w swych zapisach do OŚ PRIORYTETOWA 3 Energia

Cel tematyczny:

- Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach,
- Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym – Zwiększona efektywność energetyczna sektorów publicznego i mieszkaniowego,
- Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu – Zwiększenie wykorzystanie transportu zbiorowego.

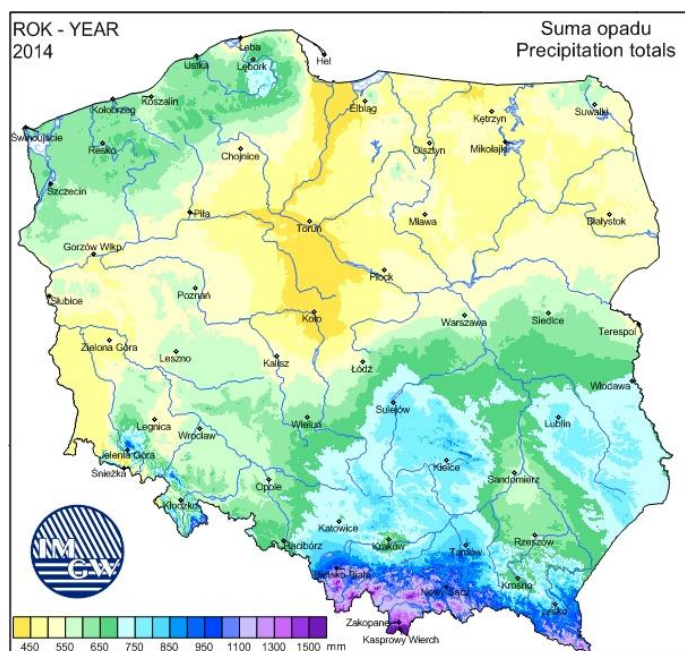
Gmina Olszówka dzięki opracowaniu „Planu” będzie mogła ubiegać się o środki unijne z m.in. ww. źródeł na cele szczegółowe rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na swoim terenie.

Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014 – 2020 przedstawiła projekt Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych WRPO i Kryteriów Wyboru Projektów w ramach WRPO 2014+ (luty 2015)

4.2.4 Strategia rozwoju gminy Olszówka

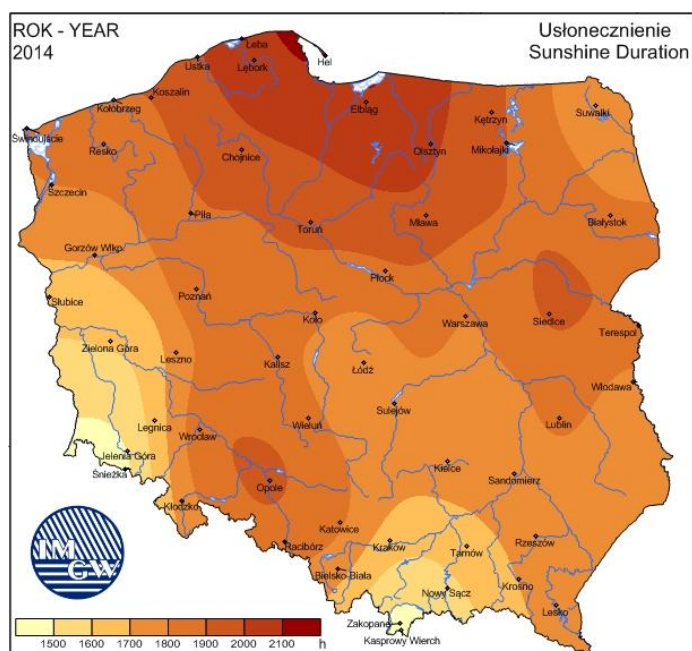
Strategia nr 3 w Strategii Rozwoju Gminy dotyczy środowiska, zapobieganie zanieczyszczeniom i zmniejszenie emisji poprzez termomodernizację obiektów. Ważnym zadaniem w Strategii Gminy jest edukacja ekologiczna i promocja postaw ekologicznych. Kolejne działanie (3.4) dotyczy odnawialnych źródeł energii i obejmuje promocję oraz wspieranie lokalizacji i instalacji różnych rodzajów OZE. Wydawane decyzje lokalizacyjne dotyczą często siłowni wiatrowych . Również w planowaniu przestrzennym realizowane są działania związane z energetyką odnawialną. Gmina nie posiada plan zaopatrzenia w paliwa .Wszystkie działania zamieszczone w dokumentach planistycznych są ujęte są w PGN dla gminy Olszówka a zatem PGN jest zgodny ze strategią gminy Olszówka. Działania PGN są zgodne z planowaniem finansowym gminy.

Klimat charakteryzuje się niskim rocznym poziomem opadów atmosferycznych. Średnia opadów ok. 500 mm. Ważną cechą jest natomiast pojawianie się dużych ilości opadów w krótkim czasie.

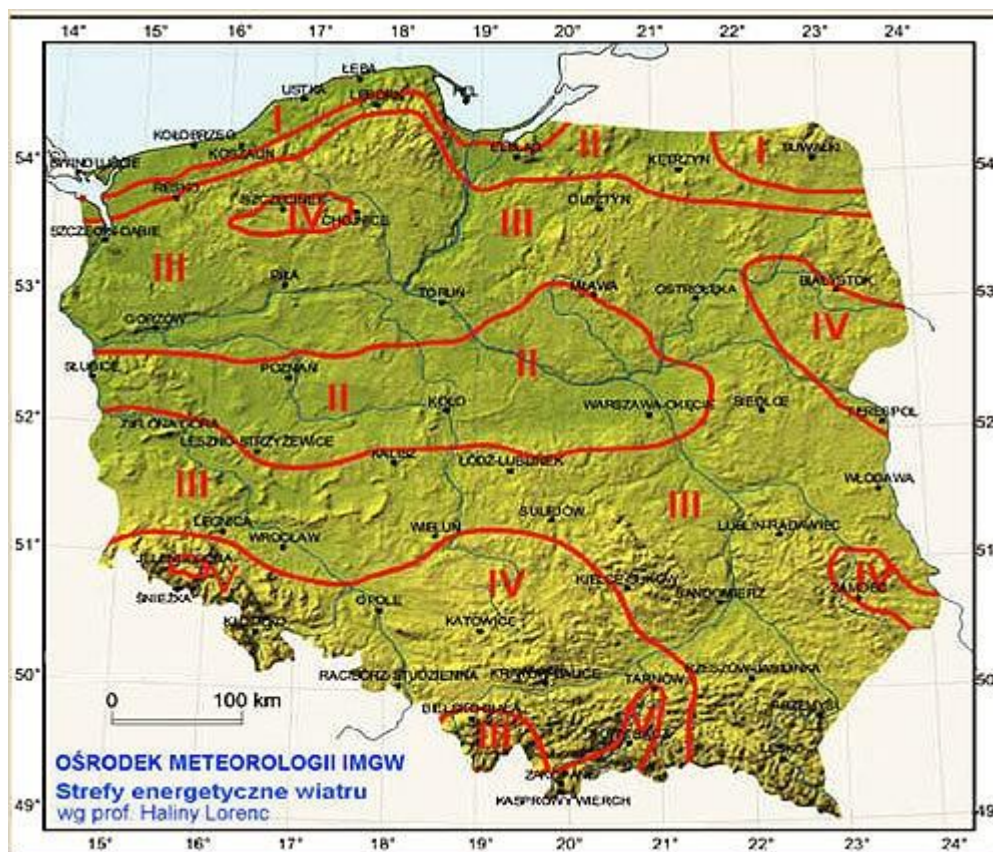
Rys.2 Mapa obrazująca średnie sumy opadów w Polsce w 2014r. Źródło www.imgw.pl/klimat/

Czas nasłonecznienia dla terenów gminy wynosi ok 1900 godzin. Najlepszy okres to miesiące od kwietnia do września. Wartości te kształtują się następująco: styczeń - >40, luty – 100-110, marzec - >150, kwiecień – 180-200, maj - >200, czerwiec- 260 -280, lipiec – 280-300, sierpień – 270-280, wrzesień – 180-200, październik – 120-130, listopad – 30-40, grudzień - >20 godzin. Nasłonecznienie to ilość energii w odniesieniu do powierzchni. Wartości te podaje się w kWh/m. Średnia nasłonecznienia w Polsce wynosi ok 1000kW /m² rocznie.

Rys.3. Mapa obrazująca usłonecznienia w Polsce w 2014r. Źródło www.imgw.pl/klimat/

Kolejnym źródłem energii odnawialnej jest wiatr. Poniżej przedstawiono mapę stref energetycznych wiatru. W regionie tym występuje przewaga wiatrów zachodnich .

Rys.4. Mapa wietrzności Polski. Źródło www.baza-oze.pl

Możliwości rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce są bardzo obiecujące, na co wskazują uzyskane wyniki badań przeprowadzonych przez IMGW na podstawie wieloletnich obserwacji kierunków i prędkości wiatru prowadzonych w profesjonalnej sieci meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Uprzywilejowanymi w Polsce rejonami pod względem zasobów wiatru w mezoskali są:

- środkowe, najbardziej wysunięte na północ części wybrzeża od Koszalina po Hel,
- rejon wyspy Wolin,
- Suwalszczyzna,
- środkowa Wielkopolska i Mazowsze,
- Beskid Śląski i Żywiecki,
- Bieszczady i Pogórze Dynowskie.

Rozkład prędkości wiatru mocno zależy od lokalnych warunków topograficznych. Znane są liczne inne mikro-rejony kraju o korzystnych bądź doskonałych warunkach wiatrowych. Wg prof. Haliny Lorenc z IMGW obszar Polski można podzielić na strefy energetyczne warunków wiatrowych:

- strefa I – wybitnie korzystna,

- strefa II – bardzo korzystna,
- strefa III – korzystna,
- strefa IV – mało korzystna,
- strefa V – niekorzystna.

Gmina Olszówka znajduje się w strefie II bardzo korzystnej dla energetyki wiatrowej.

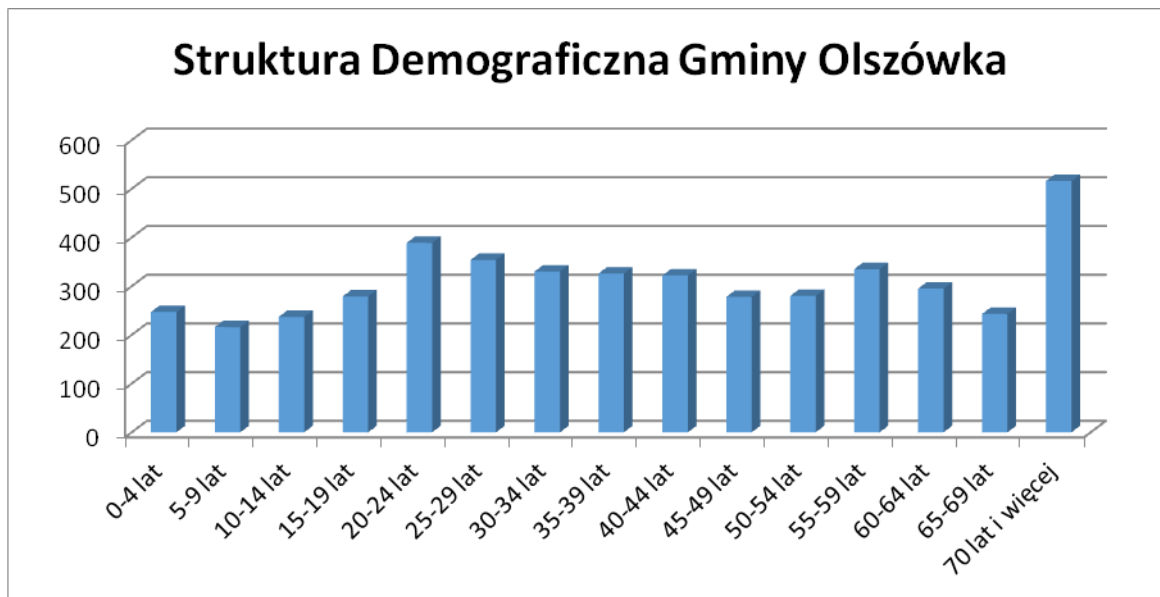
5.3. Demografia

Na koniec 2014 roku gmina liczyła 4 647 mieszkańców. Sytuacja demograficzna wydaje się być stabilna. Na uwagę zasługuje stosunkowo niski poziom bezrobocia kształtujący się powyżej 8,5 %, a liczba bezrobotnych powyżej 246 osób.

TABELA 1 Ludność w gminie.

	Jedn. miary.	2012	2013	2014
Ludność faktycznie zamieszkała				
ogółem	osoba	4713	4652	4647
kobiety	osoba	2371	2347	2334
mężczyźni	osoba	2342	2305	2313
Ludność na 1 km2 (gęstość zaludnienia)	osoba	58	57	57
Ludność w wieku:				
przedprodukcyjnym	osoba	933	874	853
produkcyjnym	osoba	2909	2889	2883
poprodukcyjnym	osoba	871	889	911
Przyrost naturalny (na 1000 ludności)	-	-0,4	-3,2	-1,5
Saldo migracji na pobyt stały				
saldo migracji gminnych wewnętrznych	osoba	-28	-33	-3
saldo migracji zagranicznych	osoba	0	0	0
Bezrobotni zarejestrowani	osoba	255	253	246
Stopa bezrobocia	%	8,8	8,8	8,5

W strukturze demograficznej ludności dominują mieszkańcy w grupach wiekowych 20-24 lat, 25-29, 30-34, oraz 55-59 i powyżej 70 lat. Pełen wykres struktury demograficznej ludności Gminy przedstawiono na Rys 5. Wyraźnie mniejsza jest grupa mieszkańców poniżej 14 roku życia, chociaż sytuacja powoli ale się poprawia.

RYSUNEK 5. Struktura wiekowa ludności

5.4. Rolnictwo i leśnictwo

Na terenie gminy występują dwa rejonory charakteryzujące się zmiennością warunków glebowych:

- część centralna i północna gminy – przeważają tutaj gleby bielcowe i brunatne, rzadziej czarne ziemie 2 i 4 kompleksu, III i IV klasy, wytworzone z glin całkowitych. W strefie krawędziowej tego rejonu występują bardzo korzystne dla upraw warzyw, ze względu na silne uwilgocenie gleby, czarne ziemie zdegradowane 8 kompleksu IV klasy. Stosunkowo dużymi lecz izolowanymi płatami występują tutaj gleby bielcowe 5 kompleksu IV klasy, wykształcone z piasków gliniastych na glinie : słabe gleby brunatne wylugowane 6, 7 i 9 kompleksu.
- część południowa gminy charakteryzuje się dużą zmiennością warunków glebowych i znacznym udziałem słabych i piaszczystych gleb brunatnych wylugowanych 6, 7 i 9 kompleksu, głównie V i VI klasy. Z lepszych gleb płatami występują tutaj, wytworzone z naglinowych piasków gliniastych lub piasków, gleby brunatne, brunatne wylugowane i bielcowe 5 i 6 kompleksu, zazwyczaj IV i V klasy. Gleby 2, 4 i 8 kompleksu występują niewielkimi płatami. Lasy stanowią 775ha czyli tylko 7,8%

Szata roślinna gminy Olszówka jest bardzo uboga. Składa się na nią kilkanaście niewielkich płatów leśnych o powierzchniach nie przekraczających kilkunastu ha, zgrupowanych w południowej części gminy. Jedynie dwa z nich, położone w południowo-wschodniej części gminy, zajmują nieco większe

powierzchnie. Większy z nich o powierzchni ca 50 ha, to monokultura sosny o zróżnicowanym wieku, zajmująca głównie siedlisko boru mieszanego świeżego. W drugim z nich, o powierzchni ca 25 ha, występuje sosna i olcha. Mniej więcej po połowie tego kompleksu zajmują siedliska boru mieszanego wilgotnego i olsu. Wiek drzewostanu nie przekracza 40 lat. W kontekście niewielkiej powierzchni szaty roślinnej zaprojektowano dolesienia.

5.5. Infrastruktura

W Gminie ze względu na charakter wiejski bardzo mocno dominuje budownictwo jednorodzinne. Podstawowe informacje o zasobach mieszkaniowych przedstawiono w tabeli 2. Widoczne są tendencje wzrostu powierzchni mieszkań oraz wzrostu powierzchni mieszkaniowej na mieszkańca. Poprawia się również wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne.

TABELA 2 Infrastruktura techniczno- sanitarna

	Jedn.	2012	2013	2014
Mieszkania	-	1242	1246	1254
Przeciętna powierzchnia użytkowa				
1 mieszkania	m2	90,2	90,5	91,1
na 1 osobę	m2	23,8	24,2	24,6
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:				
wodociąg	-	1147	1151	bd
ustęp spłukiwany	-	950	954	bd
łazienka	-	881	885	bd
centralne ogrzewanie	-	824	828	bd
gaz z sieci	-	1	1	bd

Ważnym elementem infrastruktury gminnej są obiekty oświatowe, służby zdrowia, kultury i sportu. Obiektami o dużym znaczeniu są również obiekty OSP oraz obiekty posterunku policji i innych podmiotów infrastruktury społecznej. Stan techniczny oraz standard jest na coraz wyższym poziomie. W tabeli poniżej.

TABELA 3 Infrastruktura społeczna

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	IŁOŚĆ
1.	Przedszkola	0
2.	Oddziały przedszkolne przy SP	3
3.	Szkoły Podstawowe	3
4.	Gimnazja	1
5.	Przychodnie	3
6.	Biblioteki	2
7.	Obiekty sportowe	1

5.6. Działalność gospodarcza

Na obszarze gminy prowadzona jest działalność w formie spółek prawa handlowego ale najwięcej jest działalności prowadzonej przez osoby fizyczne. W poszczególnych latach liczba podmiotów kształtowała się następująco:

TABELA 4 Podmioty gospodarcze w gminie Olszówka

	2012	2013	2014
liczba podmiotów gospodarczych	220	235	251
sektor publiczny	9	12	12
sektor prywatny	211	223	239

Tylko 12 podmiotów to firmy sektora publicznego, pozostałe to sektor prywatny i tylko w tym sektorze następuje przyrost firm. W tabeli poniżej przedstawiono typy działalności. Najwięcej firm prowadzi działalność w sektorze handel detaliczny i hurtowy /96/ oraz budownictwo /42/. Należy również podkreślić że na terenie gminy wiele osób prowadzi działalność rolniczą nie pokazaną w tabeli.

Tabela 5. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 na obszarze Gminy Olszówka

Sekcja PKD - Objaśnienie	2012	2013	2014
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	26	29	18
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	0	0	0
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	4	5	5
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	1
Sekcja F - Budownictwo	39	37	42
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	77	81	96
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	21	20	19
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	5	5
Sekcja J - Informacja i komunikacja	0	0	0
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	7	7
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	3	3
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6	6	8
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	4	6
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13	13	13
Sekcja P - Edukacja	8	11	12
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	3	4
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	5	3
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	5	6	9
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0

5.7. Sieć komunikacyjna

Na terenie gminy/154,95 km/ możemy wyróżnić następujące drogi :

- wojewódzkie : 10,8km
- powiatowe : 44,75 km
- gminne : 99,4 km

Przez teren Gminy przechodzą drogi o nawierzchni asfaltowej 115,19 km i gruntowe 39,76 km. Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 263, łącząca gminę, z Dąbiem i Kłodawą. Przez gminę przebiega także linia kolejowa Tczew – Chorzów Batory, na której znajduje się stacja kolejowa Ponętów.

5.8. Infrastruktura techniczna

Na terenie Gminy gospodarką ściekową oraz produkcją i dystrybucją wody zajmuje się Zakład Usług Wodnych sp. z o.o. w Koninie. W okresie od 1 lipca 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. odbiorem odpadów zajmował się wyłoniony w przetargu: Zakład Oczyszczania Terenu, „BAKUN” Andrzej Bakun, Roztoka 6, 62-513 Krzymów.

Zagospodarowaniem odpadów pochodzących z terenu Gminy Olszówka zajmował się natomiast Miejski Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o., 62 – 510 Konin, ul. Sulańska 13, wskazany w Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017 jako Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

TABELA 6 Usługi komunalne

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności									
z wodociągu	%	96,2	96,2	96,2	96,3	96,3	96,3	96,3	bd
z kanalizacji	%	87,1	87,2	87,2	87,3	87,5	87,6	87,8	bd
z gazu	%	4,9	5,0	7,6	7,9	8,1	8,1	8,4	bd
Zużycie wody, energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych									
zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m3	39,6	40,6	39,6	39,9	39,3	38,4	37,3	38,7
zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	kWh	652,7	658,5	658,8	642,8	637,9	630,8	631,2	bd
zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m3	43,7	44,1	44,7	51,3	46,1	47,1	51,0	bd

5.10. Obszary chronione i cenne przyrodniczo

Szata roślinna gminy Olszówka jest bardzo uboga. Składa się na nią kilkanaście niewielkich płatów leśnych o powierzchniach nie przekraczających kilkunastu ha, zgrupowanych w południowej części gminy. Jedynie dwa z nich, położone w południowo-wschodniej części gminy, zajmują nieco większe powierzchnie. Większy z nich o powierzchni ca 50 ha, to monokultura sosny o zróżnicowanym wieku, zajmująca głównie siedlisko boru mieszanego świeżego. W drugim z nich, o powierzchni ca 25 ha, występuje sosna i olcha. Mniej więcej po połowie tego kompleksu zajmują siedliska boru mieszanego wilgotnego i olsu. Wiek drzewostanu nie przekracza 40 lat. W kontekście niewielkiej powierzchni szaty roślinnej zaprojektowano dolesienia. Nie są to jednak obszary chronione.

5.11. Stan środowiska

Jakość wód powierzchniowych

Podstawą oceny stanu wód powierzchniowych było rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545 z późn. zm.). Rozporządzenie określa sposób dokonywania oceny stanu jednolitych części wód poprzez dokonywanie oceny stanu ekologicznego (JCWP naturalne) lub potencjału ekologicznego (JCWP sztuczne i silnie zmienione), stanu chemicznego, sposób interpretacji wyników badań wskaźników jakości, sposób prezentowania wyników klasyfikacji oraz częstotliwość wykonywania klasyfikacji. Wynikiem oceny jest określenie stanu JCWP jako stan dobry lub zły.

Badania stanu wód w 2014 roku wykonywano w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2013 - 2015.

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to wprowadzone zostało przez Ramową Dyrektywę Wodną. Na terenie powiatu kolskiego wyznaczono jednolite części wód płynących:

- Dopływ z Koła, Wiercica do Borkówki, Wiercica od Borkówki do ujścia, Kiełbaska od Strugi Janiszewskiej do ujścia, Kiełbaska 2, Dopływ spod Ruszkowa, Warta od Neru do Teleszyny, Warta od Teleszyny do Topca, Warta od Siekiernika do Neru, Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń, Teleszyna, Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia, Dopływ z Zalesia, Orłówka, Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej, Rgilewka od Strugi Kiełczewskiej do ujścia, Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia, Kanał Zbylczycki, Pisia, Kanał Niemiecki, Miłonka

oraz trzy jednolite części wód stojących:

- jezioro Lubotyń, jezioro Brdowskie, jezioro Przedecz

Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu kolskiego w roku 2014 obejmował JCW :

- Kiełbaska od Strugi Janiszewskiej do ujścia – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu kolskiego w miejscowości Gąsiorów (5,4 km biegu rzeki), badania wykonywano w ramach monitoringu operacyjnego w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych; - Warta od Siekiernika do Neru – punkt zlokalizowany na granicy powiatów tureckiego i kolskiego w miejscowości Dobrów (446,8 km) badania wykonywano w ramach monitoringu operacyjnego w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych oraz monitoringu obszarów chronionych siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie;
- Jezioro Przedecz – badania wykonywano w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych;
- Jezioro Brdowskie – badania wykonano w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu diagnostycznego.

Jakość wód podziemnych

Wyniki badań monitoringowych wód podziemnych poddaje się ocenie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143 poz. 896 z późn. zm.). Za podstawę oceny klas jakości wód przyjmuje się graniczne wartości określone w rozporządzeniu grupy wskaźników.

W oparciu o rozporządzenie wyróżnia się pięć klas jakości wód podziemnych (z uwzględnieniem przepisów w sprawie wymagań dotyczących jakości wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi):

- klasa I – wody o bardzo dobrej jakości; wartości wskaźników jakości wody są kształtowane jedynie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w warstwie wodonośnej; żaden ze wskaźników jakości wody nie przekracza wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- klasa II – wody dobrej jakości; wartości wskaźników jakości wody nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne; wskaźniki jakości wody, z wyjątkiem żelaza i manganu, nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- klasa III – wody zadowalającej jakości; wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów lub słabego oddziaływania antropogenicznego; mniejsza część wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości; wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów oraz słabego oddziaływania antropogenicznego; większość wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;

→ klasa V — wody złej jakości; wartości wskaźników jakości wody potwierdzają oddziaływania antropogeniczne; wody nie spełniają wymagań określonych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Od I do III klasy czystości stan chemiczny wód określa się jako dobry. Powyżej tj. IV i V klasy czystości mówi się o słabym stanie chemicznym wód.

W 2014 r. badania prowadzono 2 razy w roku- wiosną i jesienią. Jakość wód w jednym punkcie mieściła się w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości), w jednym punkcie w granicach IV klasy (wody niezadowalającej jakości) i w jednym punkcie –w granicach klasy V (wody złej jakości)

Na terenie powiatu kolskiego wyznaczono 4 JCWPd. W roku 2014 badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie powiatu prowadzone były w sieci monitoringu operacyjnego w pięciu punktach badawczych. Jakość wód mieściła się w dwóch punktach w granicach trzeciej klasy (III) – wody zadowalającej jakości, w jednym punkcie w granicach IV klasy – wody niezadowalającej jakości i w dwóch punktach w granicach V klasy – wody złej jakości

Hałas

Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska emitowanym z licznych źródeł. Długotrwałe występowanie hałasu wywołuje zmęczenie, podatność na stres, bezsenność, a więc jego wpływ na człowieka jest zdecydowanie negatywny. Hałas jest zjawiskiem powszechnie występującym, szkodliwym dla zdrowia, uciążliwym i powodującym dyskomfort. Głównym źródłem hałasu uciążliwego dla środowiska przyrodniczego i ludzi jest komunikacja. Uciążliwość hałasu zależy od jego poziomu, pory i częstotliwości jego trwania. Głównymi źródłami hałasu w środowisku są: komunikacja (drogi, linie kolejowe - hałas drogowy i kolejowy), przemysł (hałas przemysłowy). Spośród wymienionych źródeł na terenie gminy największy problem stanowi hałas drogowy, ponieważ dotyczy największej liczby ludności gminy.

Źródłami hałasu na terenie gminy są komunikacja drogowa, linie kolejowe oraz przemysł. Największy wpływ na klimat akustyczny gminy ma komunikacja drogowa, będąca dominującym źródłem hałasu.

W celu ograniczania uciążliwości spowodowanej hałasem prawo Unii Europejskiej oraz prawo polskie nakazuje wykonywanie map akustycznych oraz opracowania na ich podstawie programów ochrony środowiska przed hałasem. Podstawą prawną dla obu dokumentów jest Dyrektywa 2002/49/WE zaimplementowana do prawa krajowego ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.). Ustawa ta nakazuje wykonanie map akustycznych stanowiących wieloaspektową ocenę stanu akustycznego analizowanego obszaru.

Przez teren powiatu kolskiego przebiegają drogi: autostrada A2, droga krajowa nr 92 Rzepin – Kałuszyn oraz drogi wojewódzkie: nr 263 Słupca – Dąbie, nr 269 Szczerkowo – Kowal, nr 270 Brześć Kujawski – Koło, nr 470 Kościelec – Kalisz, nr 473 Koło - Łask. Główne szlaki kolejowe powiatu stanowią linie nr 3 Warszawa Zachodnia – Kunowice oraz 131 Chorzów Batory – Tczew.

W przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego LDWN (poziom dziennie-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od

przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika LN (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu LAeqD w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu w porze nocy (LAeqN) wynosi od 45 do 60 dB.

Pole elektromagnetyczne

Źródłami pól elektromagnetycznych na terenie gminy są: linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (gł. 220 kV 110 kV), stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, anteny radiowe. Do najliczniejszych źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy należą nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowych, pracujące w paśmie 900 MHz oraz 1800 MHz i wyższych częstotliwościach.

Zgodnie z zapisami art. 123 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2013, poz. 1232 z późn. zm.) oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska dokonuje w ramach państwowego monitoringu środowiska. Zasady pomiarów promieniowania elektromagnetycznego określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. nr 221 poz. 1645 z późn. zm.).

W rozporządzeniu tym wyznaczono 3 podstawowe kategorie terenów, na których prowadzi się monitoring PEM:

1. centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.;
2. pozostałe miasta;
3. tereny wiejskie.

Zakres badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3 000 MHz.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów dla każdego roku kalendarzowego.

Rok 2014 rozpoczął trzeci, trzyletni cykl badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku. W roku 2014 nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego.

6. Charakterystyka nośników energetycznych na terenie gminy

6.1 Energia elektryczna

Na terenie gminy Olszówka ENERGA OPERATOR SA zasilą 1665 odbiorców w podziale na grupy przyłączeniowe:

III – 2 odbiorców

IV – 5 odbiorców

V – 1653 odbiorców

VI – 5 odbiorców

Zużycie energii wg GUS to ok 618 kW na osobę. Infrastruktura energetyczna dobrze rozwinięta została omówiona w rozdziale 8.5, okazano tam również planowane inwestycje oraz inwestycje w energetykę odnawialną w tym wiatrową.

6.2 Oświetlenie placów i ulic

Na terenie gminy Olszówka pracują 333 oprawy i w 2014 roku zużyto 193.444 kWh za kwotę netto 67.469 zł, rocznie funkcjonują 3900 godziny. Usługę oświetleniową wykonuje spółka „Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o.” w Kaliszu, która powstała na majątku przekazanym przez gminy oraz Energa SA i obejmuje teren byłych województw kaliskiego i konińskiego. Dostawcą kompleksowej usługi /dostawa energii i dystrybucji / jest obecnie Energa Obrót SA. Sterowanie odbywa się za pomocą sterowników astronomicznych, nie jest zastosowana redukcja mocy opraw i nie stosuje się przerw nocnych w oświetleniu. Oświetlenie podłączone do 44 PPE o łącznej mocy umownej 159,9 kW. Wszystkie punkty świetlne są więc własnością spółki a zatem ograniczone są możliwości bezpośredniego inwestowania i decydowania o usłudze przez władze gminy. Zmiany tej infrastruktury w latach są nieznaczne.

TABELA 7 Oświetlenie ulic i placów

ROK	Zużyta energia w kWh	Opłata za energię zł
2014	193.444	67.469

6.3. Ciepło sieciowe

Na terenie gminy nie istnieje gminny system wytwarzania i sieciowego rozprowadzania ciepła.

6.4 System gazowniczy

Na terenie gminy nie istnieje system gazowniczy.

6.5 System transportowy

System transportu jest ważnym czynnikiem decydującym o sprawności funkcjonowania i rozwoju gminy. Poniżej przedstawiono sprzęt będący w posiadaniu gminy i jej jednostek. Stan posiadania gminnego sprzętu transportowego nie jest wielki, tym niemniej powinien być elementem całościowej oceny emisji z transportu.

Tabela 8 Sprzęt transportowy jst gminy Olszówka

Lp.		Paliwo	Wiek pojazdu /lata/	Pojemność silnika	Przebieg Roczny /km/
1	Lublin 3324	ON	17	2417	149
2	Lublin	E	43	2160	190
3	Lublin 3524	ON	16	2417	2186
4	VOLKSWAGEN Transporter	ON	9	1996	37 823
5	Lublin	ON	16	2417	712
6	MERCEDES BENZ	ON	1	7698	
7	ZUK A15B	E	25	2120	266
8	ZUK A151C	E	4230	2120	93
9	ZUK M15	E	44	2120	93
10	ZUK A06	E	17	2120	308
11	Lublin 3	ON	26	73	412
12	STAR 244	ON	31	4500	267
13	Jelcz	ON	17	6871	162
14	STAR M78	ON	12	6871	162

7. Ocena jakości powietrza w gminie

Kompleksową regulację w dziedzinie ochrony powietrza stanowi w UE tzw. Dyrektywa ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu -96/62/EC. Określa ona podstawowe ramy w prawne, w tym ujednolicone metody i kryteria oceny jakości powietrza i jest uzupełniana licznymi pochodnymi aktami prawnymi. Aktualne wymagania oraz kryteria stosowane przy ocenie jakości powietrza w odniesieniu do konkretnych substancji określają dyrektywy pochodne (tzw. Dyrektywy – córki) lub ich projekty. Należą do nich:

- Dyrektywa Rady 1999/30/WE z dnia 22 kwietnia 1999 r. w sprawie wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, pyłu zawieszonego i ołowiu w otaczającym powietrzu; tzw. „Pierwsza siostrzana dyrektywa”,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/69/WE z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie wartości dopuszczalnych benzenu i tlenku węgla w otaczającym powietrzu; tzw. „Druga siostrzana dyrektywa”,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/3/WE z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ozonu w otaczającym powietrzu; tzw. „Trzecia siostrzana dyrektywa”,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych aromatycznych w otaczającym powietrzu; tzw. „Czwarta siostrzana dyrektywa”.

Bardzo istotnym aktem prawnym regulującym kwestie jakości powietrza jest dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (tzw. Dyrektywa CAFE), która wprowadza nowe mechanizmy dotyczące zarządzania jakością powietrza w sferach i aglomeracjach oraz normy jakości powietrza dotyczące pyłu PM_{2,5} w powietrzu, a także weryfikuje i konsoliduje wcześniejsze obowiązujące akty prawne Unii Europejskiej w zakresie jakości powietrza. Wymaga ona opracowania planów ochrony powietrza POP (zgodnie z ustawą POŚ) w przypadku przekroczenia wartości dopuszczalnych, których termin osiągnięcia minął. Plany te mają określać odpowiednie działania tak, aby okres, w którym nie są one dotrzymane był jak najkrótszy. Dotyczy to, m.in. pyłu zawieszonego PM₁₀, dla którego termin osiągnięcia zgodności z poziomem dopuszczalnym upłynął 1 stycznia 2005 r. Dyrektywa CAFE reguluje ponadto kwestię pyłu zawieszonego PM_{2,5}.

7.1.Charakterystyka głównych zanieczyszczeń atmosferycznych

Obecnie pod kątem ochrony zdrowia ocenie podlega 11 substancji: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon(O₃), pył drobny PM₁₀ (o średnicy do 10µm), pył drobny PM_{2,5} (o średnicy do 2,5µm), metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd), oznaczenie w pyłe PM₁₀ oraz benzo(a)piren oznaczony w pyłe PM₁₀.

Ze względu na ochronę roślin ocenie podlegają 3 substancje: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) i ozon (O₃). Dla każdego z wymienionych zanieczyszczeń określone są stężenia w powietrzu, które nie powinny być przekraczane.

1. Dla dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} i ołowiu (Pb) w pyłe PM₁₀ określone są poziomy dopuszczalne.

Poziom dopuszczalny - jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany; poziom jest standardem jakości powietrza.

Poziomy dopuszczalne są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

2. Dla ozonu (O_3), pyłu drobnego $PM_{2,5}$, metali ciężkich: arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd) oraz benzo(a)pirenu określony jako poziom docelowy.

Poziom docelowy - jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się celem unikania, zapobiegania lub ograniczenia szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie lub środowisko jako całość.

Poziomy docelowe są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

3. Dla ozonu (O_3), określone są poziomy celu długoterminowego .

Poziom długoterminowy - jest to poziom substancji, poniżej którego, zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy, bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość jest mało prawdopodobny; poziom ten ma być osiągnięty w długim okresie czasu, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie może być osiągnięty za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych lub technologicznych.

Poziomy celu długoterminowego są określone pod kątem ochrony ludzi i ochrony roślin.

Emisja zanieczyszczeń składa się głównie z dwóch grup: zanieczyszczenia lotne stałe (pyłowe) i zanieczyszczenia gazowe (organiczne i nieorganiczne). Do zanieczyszczeń pyłowych należą np. popiół lotny, sadza, związki ołowiu, miedzi, chromu, kadmu i innych metali ciężkich. Zanieczyszczenia gazowe są to tlenki węgla (CO i CO_2), siarki (SO_2) i azotu (NO_x) fluor, węglowodory (łańcuchowe i aromatyczne) oraz fenole. Do zanieczyszczeń energetycznych należą: dwutlenek węgla - CO_2 , tlenek węgla - CO , dwutlenek siarki - SO_2 , tlenki azotu - NO_x , pyły oraz benzo(a)piren. W trakcie prowadzenie różnego rodzaju procesów technologicznych dodatkowo, poza wyżej wymienionymi, do atmosfery emitowane mogą być zanieczyszczenia w postaci różnego rodzaju związków organicznych, a wśród nich silnie toksyczne węglowodory aromatyczne (WWA). Natomiast głównymi związkami wpływającymi na powstawanie efektu cieplarnianego są: dwutlenek węgla odpowiadający w około 55% za efekt cieplarniany oraz w 20% metan $-CH_4$. Dwutlenek siarki i tlenki azotu niezależnie od szkodliwości związanej z bezpośrednim oddziaływaniem na organizmy żywe są równocześnie źródłem kwaśnych deszczy. Zanieczyszczeniami widocznymi, uciążliwymi i odczuwalnymi bezpośrednio są pyły w szerokim spektrum frakcji. Najbardziej toksycznymi związkami są węglowodory aromatyczne (WWA) posiadające właściwości kancerogenne. Najsilniejsze działanie rakotwórcze wykazują (WWA) mające więcej niż trzy pierścienie benzenowe w cząsteczce. Najbardziej znany wśród nich jest benzo(a)piren, którego emisja związana jest również z procesem spalania węgla zwłaszcza w paleniskach indywidualnych o małej sprawności. Żadne ze wspomnianych zanieczyszczeń nie występuje pojedynczo, niejednokrotnie ulegają one w powietrzu dalszym przemianom. W działaniu na organizmy żywe obserwuje się występowanie zjawiska synergizmu, tj. działania skojarzonego wywołującego efekt większy.

Reasumując, wyniki wykonanych ocen w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin nie wskazały konieczności opracowania programów naprawczych jakości powietrza na obszarze Gminy.

7.1.1. Emisja punktowa

Powodem spadku emisji zanieczyszczeń gazowych w ostatnich latach może być stosowanie coraz efektywniejszych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz wprowadzenie nowoczesnych technologii. Nie zaobserwowano natomiast spadku emisji zanieczyszczeń pyłowych.

Zgodnie z wydanymi decyzjami (pozwolenia zintegrowane i pozwolenia na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza) oraz zgodnie z przepisami prawa polskiego i wspólnotowego, zakłady zlokalizowane na terenie całego kraju muszą respektować i dotrzymywać wielkości emisji, ustalone w wydanych pozwoleniach oraz prowadzić sukcesywną redukcję pyłu zawieszonego PM₁₀. Dodatkowo do zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza powinna przyczynić się racjonalizacja zużycia energii i surowców.

7.1.2. Emisja powierzchniowa

Głównym celem emisji powierzchniowej są lokalne kotłownie i indywidualne paleniska domowe. Ze względu na to, że większość „niskich” źródeł ciepła zasilanych jest wciąż węglem słabej jakości, emisja ta ma decydujący wpływ na zanieczyszczenie powietrza, a ich udział wśród pozostałych źródeł emisji jest wiodący. Ograniczenie niskiej emisji na terenie gminy i innych regionach kraju, polega na stopniowej likwidacji kotłowni wyposażonych w stare, wyeksploatowane kotły opalane węglem. Do najważniejszych przyczyn wysokiej emisji pyłów i benzo(a)pirenu do powietrza atmosferycznego zaliczyć należy również spalanie odpadów w paleniskach domowych. Proceder ten jest trudny do kontrolowania i sankcjonowania.

Ograniczenie emisji źródeł powierzchniowych może być osiągnięte dzięki m.in. poniższym działaniom:

- zmiana sposobu ogrzewania na bardziej ekologiczne (np. zmiana paliwa stałego na paliwa ciekłe lub gazowe, wymiana kotłów węglowych o niskiej sprawności na nowoczesne-niskoemisyjne, zmiana ogrzewania na elektryczne),
- wykonania przyłączy do sieci gazowych i ciepłowniczej do poszczególnych budynków,
- instalacja kolektorów słonecznych,
- termomodernizacja budynków.

Zmiana nośnika ciepła, dzięki wykorzystywaniu paliw produkujących dużo mniejszą emisję pyłu i B(a)P, prowadzi do redukcji stężeń pyłu B(a)P na obszarze, gdzie zlokalizowane są źródła „niskiej emisji”. Wymiana starych kotłów węglowych na nowoczesne, opalane wyższej jakości węglem, umożliwia redukcję emisji pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dzięki znaczącej poprawie parametrów procesu spalania.

7.1.3 Emisja liniowa

Emisja liniowa to emisja pochodząca z ruchu komunikacyjnego. Zalicza się tu przede wszystkim transport drogowy i w mniejszym stopniu kolejowy. Największe zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz zdrowia mieszkańców stwarza transport drogowy. Obszarami najbardziej narażonymi na emisję liniową są tereny położone przy głównych drogowych ciągach

komunikacyjnych, powodując znaczne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Istotny wpływ na wzrost emisji z transportu drogowego ma wzrost liczby pojazdów zarejestrowanych w ostatnich latach na terenie powiatu.

Działania ograniczające emisję liniową powinny być prowadzone równolegle z działaniami ograniczającymi emisję z pozostałych źródeł emisji. Działania te wynikają z dokumentów i planów strategicznych, w tym głównie POP i są zgodne z niniejszym Planem gospodarki niskoemisyjnej.

Ważnym czynnikiem wpływającym na ograniczenie emisji liniowej jest poprawa stanu technicznego pojazdów oraz poprawa stanu technicznego dróg, która ma wpływ na zmniejszenie wielkości emisji wtórnej z unosu i emisji ścierania. Parametry techniczne pojazdów będą ulegały poprawie w wyniku dostosowania do nowych wymogów prawnych – (od 1 stycznia 2011 r, warunkiem pierwszej rejestracji jest spełnienie normy emisji spalin EURO 5).

7.2. Ocena stanu atmosfery

Oceny jakości powietrza w dawnej strefie, zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Stanowi ona podstawę do klasyfikacji stref ze względu na wielkość stężeń poszczególnych substancji w powietrzu:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a docelowym,
- przekracza poziom docelowy,
- nie przekracza poziomu docelowego,
- przekracza poziom celu długoterminowego,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy są:

- emisja punktowa skutkiem spalania paliw w zakładach i lokalnych kotłowniach oraz pochodząca z przemysłowych procesów technologicznych;
- emisja liniowa (komunikacyjna) pochodząca z transportu samochodowego i kolejowego;
- emisja powierzchniowa będąca wynikiem spalania paliw w paleniskach domowych.

Tabela 9 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy/powiatu	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM _{2,5}	Pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska / powiat kolski	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (120 µg/m³) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Ocena pod kątem ochrony roślin.

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości SO₂, NO_x i O₃, otrzymane w roku 2014 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu, będącego składową strefy, do klasy A.

Tabela 10 Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska / powiat kolski	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Pomiary poziomu zanieczyszczeń na terenie województwa, prowadzone przez WIOŚ wykazały przekroczenie rocznych wartości poziomu dopuszczalnego stężenia ze względu na ochronę zdrowia pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz PM_{2,5}, a także B(a)P. Przekroczenia występowały przede wszystkim na terenie dużych miast województwa.

Ze względu na kryteria mające na celu ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefę zaliczono do klasy A. Analiza wyników pomiarów prowadzona w ramach niniejszej oceny, zarówno dla kryterium ochrony zdrowia jak i ochrony roślin, kolejny rok wykazała przekroczenia poziomu celu długoterminowego dla ozonu. Niezbędne działania to dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r. Wskazane byłoby, aby kierunek działań w tym zakresie nakreślały wojewódzkie programy ochrony środowiska. Zanieczyszczenie środowiska ozonem jest problem ponadregionalnym. Ozon powstaje wyniku reakcji fotochemicznej z udziałem tlenków azotu, tlenku węgla i węglowodorów. Do reakcji tej niezbędna jest energia słoneczna, stąd stężenia ozonu wzrastają w dni słoneczne, wiosenne, letnie.

Powiat kolski jest elementem składowym strefy wielkopolskiej. Celem rocznych ocen jakości powietrza jest:

- określenie jakości powietrza w strefach,
- wskazanie ewentualnych przekroczeń standardów jakości powietrza, poziomów docelowych i poziomów długoterminowych,
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń.

Oceny jakości powietrza w strefach dokonano z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów, ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem

oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

W roku 2014 jakość powietrza na terenie powiatu kolskiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Sokołowo, metodą pasywną (metoda wskaźnikowa), polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 1,5 metra i oznaczaniu zanieczyszczeń raz w miesiącu. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu.

Z badań przeprowadzonych w 2014 roku wynika, że uzyskana wartość średnia dla roku dla dwutlenku siarki wyniosła 3,1 mikrograma/m³, a dwutlenku azotu 14 mikrograma/m³.

8. Metodologia opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej

8.1. Struktura PGN

Zgodnie z zapisami „ Poradnika – Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)?”opracowane Plany gospodarki niskoemisyjnej powinny w swej treści zawierać następujące elementy:

- 1) Streszczenie
- 2) Ogólna strategia
 - A. Cele strategiczne i szczegółowe
 - B. Stan obecny i wizja na przyszłość
 - C. Aspekty organizacyjne i finansowe:
 - Koordynacja i utworzone/przydzielone struktury organizacyjne
 - Przydzielone zasoby ludzkie
 - Zaangażowanie zainteresowanych stron mieszkańców
 - Szacowany budżet
 - Przewidywane źródła finansowania inwestycji ujętych w Planie działań
 - Planowane środki w zakresie monitoringu i oceny
- 3) Wyniki bazowej inwentaryzacji emisji i związane z nią informacje, obejmujące interpretację danych.
- 4) Działania i środki zaplanowane na cały okres objęty Planem (2020)
 - Długoterminowe strategia, cele i zobowiązania do 2020 r.
 - Krótko/średnioterminowe działania
 - Dla każdego z działań w miarę możliwości należy podać:

- Opis
- Podmiot odpowiedzialny za realizację
- Harmonogram
- Oszacowanie kosztów
- Szacowaną oszczędność energii
- Szacowaną redukcję emisji CO₂.

8.2. Metodyka

Informacje dotyczące struktury i metodyki opracowania Planów gospodarki niskoemisyjnej została przedstawiona w materiale przygotowanym przez Komisję Europejską w postaci dokumentu pn. „Jak opracować Plan Działań na rzecz Zrównoważonej Energii (SEAP) – poradnik”.

Poszczególne etapy przygotowania Planu gospodarki niskoemisyjnej:

1) Formalne zatwierdzenie PGN

Opracowywany dokument jest szansą na uzyskanie przez Gminę i przedsiębiorców dofinansowania ze środków UE, co zwiększa konkurencyjności gospodarki i prowadzi do wzrostu zatrudnienia oraz rozwoju gospodarczego regionu. Formalne zatwierdzenie Planu przez Radę Gminy zapewni sprawne wdrażanie i monitorowanie działań zaplanowanych do realizacji.

2) Zobowiązanie do ograniczenia emisji CO₂ o co najmniej 20% do roku 2020

Planu musi zawierać jasne odniesienie do podstawowego zobowiązania podjętego przez samorząd lokalny podpisujący Porozumienie Burmistrzów, tj. zobowiązania do ograniczenia emisji CO₂ o co najmniej 20% do 2020 r. jako rok bazowy zaleca się przyjąć rok 1990, jednak w przypadku Gminy Olszówka jako bazowy przyjęto rok 2007 ponieważ samorząd dysponował danymi umożliwiającymi opracowanie inwentaryzacji CO₂ dla tego roku. Ogólne zobowiązanie do redukcji emisji CO₂ musi zostać przełożone na konkretne działania i środki wraz z oszacowaniem w tonach związanej z nimi emisji CO₂ do roku 2020.

3) Sporządzenie bazowej inwentaryzacji emisji CO₂

Plan został opracowany w oparciu o dane z inwentaryzacji oraz wizji lokalnej. Kolejne inwentaryzacje to niezbędny instrument pozwalający uzyskać jasną wizję hierarchii działań, ocenić efekt redukcji emisji. Jest to ważny czynnik podtrzymania motywacji wszystkich w działaniu. Zebrane dane dotyczą zasobów gminy ale również innych podmiotów np. Spółka Oświetlenie Uliczne i Drogowe na terytorium całej gminy. Inwentaryzacja obejmuje wszystkie sektory funkcjonujące na terenie gminy.

4) Kompleksowe środki/działania obejmujące kluczowe sektory

Kompleksowe ustalenie długofalowej wizji z jasno określonymi celami. Podjęte zobowiązania dotyczą działań w różnych sektorach: budownictwie, transporcie, przemyśle – gospodarce, gospodarce komunalnej itp.

5) Strategie i działania do roku 2020

Plan zawiera informacje na temat strategicznych działań, które lokalny zamierza podjąć, aby do roku 2020 zrealizować swoje zobowiązania.

6) Przystosowanie struktur gminnych

Głównym koordynatorem i organizatorem jest administracja samorządowa. Ważne jest aby ta administracja potrafiła się dostosować do wyzwań gospodarki niskoemisyjnej.

7) Mobilizacja społeczeństwa obywatelskiego

Podstawą wdrażaniu Planu i czynnikiem koniecznym jest udział i zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego. Elementem aktywizacji są również szkolenia, akcje informacyjne i promocyjne, edukacja ekologiczna.

8) Finansowanie

W przygotowanym Planie uwzględniono i krótko scharakteryzowano główne źródła finansowania, i możliwość skorzystania z nich.

9) Monitorowanie i raportowanie

Planu z wykorzystaniem odpowiednich wskaźników, co pozwala ocenić czy samorząd osiąga obrane cele, jak również umożliwia wprowadzanie działań naprawczych.

8.3. Informacje od przedsiębiorstw energetycznych

W celu przygotowania niniejszego dokumentu w formie pisemnej wystąpiono o niezbędne dane do przedsiębiorstw energetycznych m.in.:

- producentów i dystrybutorów energii elektrycznej oraz przedsiębiorstw obrotu tą energią,
- dystrybutorów paliw gazowych i przedsiębiorstw obrotu tymi paliwami,
- poza tym korzystano z ogólnie dostępnej bazy danych lokalnych GUS. Niestety najpewniejszym źródłem danych był GUS.

W grupie odbiorców mediów energetycznych pozyskano dane na podstawie ankiet

- administracji i zarządców obiektów publicznych,
- usługodawców,
- zarządów przedsiębiorstw przemysłowych

TABELA 11 Poziom zużycia energii elektrycznej na terenie Gminy

	2007	2014	2020
Zużycie energii kWh	2 097 232	1 774 800	1 425 304

Ilość uzyskiwanych danych niestety była tylko częściowa, Firmy energetyczne nie zgadzały się podać danych uważanych za handlowe. Dlatego część danych uzupełniana jest o dane GUS i pochodzące z Urzędu Gminy.

8.4. Ankietyzacja obiektów

Pierwotnym założeniem dot. Przyjętej metodologii przeprowadzenia inwentaryzacji systemu grzewczego w gminie było opracowanie ankiet, skierowanych do 3 grup użytkowników budynków w gminie, celem ich wypełnienia (formularze w załączeniu), a mianowicie:

- formularz ankiety na potrzeby opracowania PGN dla Gminy – budynki mieszkalne i mieszkalno-usługowe,
- formularz ankiety na potrzeby opracowania PGN dla Gminy – przedsiębiorstwa usługowe i produkcyjne.
- formularz ankiety na potrzeby opracowania PGN dla Gminy – budynki użyteczności publicznej

Począwszy od 15 czerwca 2015 r., formularze te zostały zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Gminy, a informacja o powyższym została rozplakatowana w formie ulotek w najbardziej ruchliwych miejscach. Rozplakatowane też zostały broszury informujące o oszczędzaniu energii, w tym polecanych przedsięwzięciach dot. Odnawialnych źródeł energii jak : kolektory słoneczne, fotowoltaika, pompy ciepła.

Do 15 września 2015 r., w Urzędzie Gminy złożonych zostało tylko 29 ankiet, przy czym większość elektronicznie a pojedyncze wypełnione zostały odręcznie. Na uwagę zasługuje fakt niechęci w przekazywaniu jakichkolwiek informacji o własnym domu czy firmie .

Spośród ankiet złożonych:

- 3 dotyczy budynków użyteczności publicznej,
- 26 dotyczy prawnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

Przedstawione ankiety nie dostarczają wystarczających informacji, by na ich bazie oszacować wielkość zapotrzebowania na cele grzewcze w gminie. Nie stanowią one wystarczającej grupy reprezentatywnej w zakresie oceny systemów grzewczych w reprezentowanej grupie budynków w mieście, gdyż zestaw ankiet dotyczy pewnej tylko grupy budynków wg struktury własnościowej. Niemniej dają one pewien obraz funkcjonujących systemów grzewczych.

Jednym z głównych celów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest wskazanie najważniejszych działań w zakresie ograniczenia niskiej emisji w odniesieniu do obiektów w użyteczności publicznej i obiektów komunalnych, w których jednostką zarządzającą są jednostki samorządów terytorialnych, i wyspecyfikowanie zadań w okresie krótkoterminowym (do 2021 r.) oraz średniookresowym .

W tym zakresie uzyskano ankiety dostarczające informacji odnośnie stanu technicznego przeważającej ilości budynków użyteczności publicznej, stanowiących własność gminy . Należy jednak przypuszczać, że bez względu na stan, istnieje duże zainteresowanie realizowaniem jakichkolwiek przedsięwzięć szeroko rozumianej termomodernizacji obiektów lub instalacji OZE z wykorzystaniem pomocy publicznej.

8.5. Pozostałe źródła danych

Niniejszy Plan został opracowany również w oparciu o informacje zawarte w opracowaniach posiadanych przez gminę oraz powiat, dane GUS, oraz inne pośrednie źródła informacji.

Informacje te dotyczyły w szczególności:

1. Systemów i sposobów zaopatrzenia gminy w :
 - ciepło,
 - energię elektryczną,
2. Danych dotyczących wykorzystania OZE na terenie gminy.

W oparciu o zebrane dane i informacje dokonano oszacowania możliwości redukcji emisji CO₂ z uwzględnieniem rozwoju gminy, obecnych i przyszłych wymogów prawnych oraz możliwych do przeprowadzania działań proekologicznych na terenie gminy.

9. Inwentaryzacja emisji CO₂.

9.1. Podstawowe założenia ankiety.

Równoległe z pracami związanymi z pozyskaniem informacji o gospodarce energetycznej gminy oraz innych danych niezbędnych do opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na stronie internetowej gminy zostały umieszczone ankiety. Określono również obszary problemowe dla gminy. Przyjęto, że obszary te powinny być takie jak w innych samorządach. Wiadomo, że znaczenie tych obszarów w gminie jest inne niż w dużych jednostkach, ale to te zagadnienia są, proporcjonalnie do wielkości, istotne dla gospodarki niskoemisyjnej. Każdy z tych elementów wpływa na gospodarkę, natomiast gmina posiada wpływ bezpośredni lub pośredni na te obszary. Emisja związana z budynkami oraz z gospodarką komunalną podlega bezpośrednio pod działania gminy. Planowanie przestrzenne realizowane w różny sposób jest głównym sposobem oddziaływania na rozwój różnych dziedzin. Energetyka i transport to działy oddziaływania pośredniego ale ta aktywność gminy jest szczególnie ważna dla wszystkich działów życia gminy. Tak więc te obszary muszą być brane pod uwagę w planowaniu i działaniu w ramach gospodarki niskoemisyjnej.

Obszary problemowe dotyczące ograniczenia niskiej emisji w Gminie Olszówka.

1. Obszar problemowy 1 – Zagospodarowanie przestrzeni,
2. Obszar problemowy 2 – Niska emisja komunalna,
3. Obszar problemowy 3 – Niska emisja transportowa,
4. Obszar problemowy 4 – System elektroenergetyczny.

Ad 1. Zagospodarowanie przestrzeni – osadnictwo i tereny zurbanizowane

W granicach administracyjnych Gminy Olszówka nie obowiązuje plan zagospodarowania. Uchwalone jest natomiast Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olszówka. Plan ten zakłada najintensywniejszy rozwój budownictwa w rejonie Olszówki. Pozostałe tereny będą uzupełniać taki kierunek jako tereny rolnicze. Zarezerwowano również tereny w rejonach Drzewce, Adamin, Głębokie. Infrastrukturę uznano jako właściwie rozwiniętą. W zakresie energetyki odnawialnej wydano decyzje : 7.07.2012 na 1,2 MW turbina wiatrowa dla firmy TRANSKOL, 30.04.2013 na 4Mwp w Złotej dla Muggenburg Solar,, 7.01 2014 na 3 turbiny w

Drzewcach, Mniewie, Tomaszewie oraz 27.07.2014 w Głębokiem na turbinę wiatrową dla firmy JUWI Energia Odnawialna. Świadczy to o planowym i przemyślanym działaniu gminy w zakresie energetyki odnawialnej.

Ad 2. - Obszar problemowy 2 – niska emisja komunalna.

Gmina Olszówka zaopatrywana jest w ciepło z:

- „lokalnej kotłowni” – małych indywidualnych,
- indywidualnych kotłów węglowych – budownictwo jednorodzinne,
- palenisk węglowych
- w niewielkiej ilości funkcjonują indywidualne kotły na olej opałowy .

Emisja zanieczyszczeń ze spalania węgla stanowi główne źródło zanieczyszczenia powietrza.

Ad 3. Obszar problemowy 3 – Niska emisja transportowa.

Układ przestrzenny dróg w gminie Olszówka tworzą drogi gminne, powiatowe, droga wojewódzka. Poziom natężenia ruchu jest wyjątkowo wysoki i stanowi istotny składnik emisji CO₂. Natężenie ruchu SDR w roku 2010 wynosił 2543 a roku 2005 SDR wynosił 1953, Wydaje się że taka tendencja wzrostowa się utrzyma w najbliższych latach.

Na terenie gminy/154,95 km/ możemy wyróżnić następujące drogi :

- wojewódzkie : 10,8km
- powiatowe : 44,75 km
- gminne : 99,4 km

Przez teren Gminy przechodzą drogi o nawierzchni asfaltowej 115,19 km i gruntowe 39,76 km. Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 263, łącząca gminę, z Dąbiem i Kłodawą. Przez gminę przebiega także linia kolejowa Tczew – Chorzów Batory, na której znajduje się stacja kolejowa Ponętów.

Ad 3. Obszar problemowy 4 – System elektroenergetyczny.

Operatorem systemu dystrybucyjnego na terenie gminy jest Energa –Operator SA . Obszar gminy pokryty jest liniami napowietrznymi oraz kablowymi SN oraz NN. To te sieci stanowią podstawową sieć dla odbiorców na terenie Gminy. Energa- Operator SA planuje w latach 2015 i 2016 następujące inwestycje sieciowe na terenie gminy Olszówka:

Zawadka Stara 70291 – przebudowa sieci elektroenergetycznej. Zakres rzeczowy: Linia napowietrzna SN 15 kV EKCEL 1,4 km, 2 stacje transformatorowe STS, linia napowietrzna nn 3,2km. Planowany rok rozpoczęcia i zakończenia inwestycji – 2015.

Młynik Krzyżówki 70537 – przebudowa sieci elektroenergetycznej. Zakres rzeczowy: Linia napowietrzna SN 15 kV 1,3 km, 2 stacje transformatorowe STS, linia napowietrzna nn 2,9 km. Planowany rok rozpoczęcia i zakończenia inwestycji – 2019.

Ponadto w Planie Rozwoju na lata 2014 – 2019 ENERGA – Operator SA posiada zarezerwowane środki na przyłączenia odbiorców do sieci elektroenergetycznej. Poza tym sieć elektroenergetyczna średniego napięcia SN 15 kV i niskiego napięcia nn 0,4kV, jest na bieżąco monitorowana i w razie konieczności modernizowana.

9.2. Wskaźniki emisji.

Do określenia wielkości emisji CO₂ na terenie gminy przyjęto następujące wskaźniki:

- dla paliw (węgiel kamienny, olej opałowy oraz gaz ziemny) zastosowano wskaźniki emisji stosowane we Wspólnotowym Handlu Uprawnieniami do emisji CO₂ za rok, opracowane przez KOBIZE;
- dla potrzeb ogrzewania budynków: dane opracowane przez Krajową Agencję Poszanowania Energii S.S., a także wartości sprawności instalacji centralnego ogrzewania zgodnie z wytycznymi ujętymi w metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynków;
- dla oświetlenia ulicznego: dane przekazane przez Urząd Gminy, w tym kopie kilku faktur za energię elektryczną ;
- dla gospodarki odpadami: wskaźniki określone w European Journal of Scientific Research ISSN 1450-216X Vol.34 No.3(2009), pp.395-405;
- dla gospodarki wodno-ściekowej: Greenhouse gas emissions of water supply and demand management, Science Report – UK Environment Agency, Bristol, ISBN: 978-1-84432-921-2, July 2008;
- dla transportu/natężenie ruchu: dane z badań natężenia ruchu na autostradzie A2, na drogach krajowych – dane DGDKiA oraz natężenie ruchu na drogach wojewódzkich- dane dyrekcji dróg wojewódzkich oddział w Koninie.

W celu określenia poziomu emisji dwutlenku węgla, określono poniższe parametry dla poszczególnych obiektów ujętych w inwentaryzacji:

- powierzchnię użytkową budynków;
- wyliczono sumę powierzchni użytkowych budynków z podziałem na rok budowy.

Do wyliczenia energii cieplnej do ogrzewania budynków zastosowano następujące wskaźniki:

- dla budynków do 1945 roku 350 kWh/m² pow. użytkowej /p.u./, dla budynków do 1966 roku – 320 kWh/m² p.u.,
- dla budynków do 1985 roku – 260 kWh/m² p.u.,
- dla budynków do 1992 roku – 180 kWh/m² p.u.,
- dla budynków do 2002 roku – 150 kWh/m² p.u.,
- dla budynków do 2008 roku – 120 kWh/m² p.u.,
- dla budynków po 2009 roku – 110 kWh/m² p.u.

Dla wyznaczenia emisji dwutlenku węgla uwzględniono sposób ogrzewania budynków i odpowiednio przyjęto sprawności instalacji ogrzewania:

- dla kotłów węglowych – ok. 50%,

- dla kotłów na drewno – ok. 50%,
- dla kotłów gazowych i olejowych z automatyką – 75%,
- dla kotłów nowej generacji /kondensacyjnych – 85%,
- dla budynków ogrzewanych z sieci miejskiej – 80%.

Wyliczone wartości energii cieplnej przeliczono na energię pierwotną tzw. energię w paliwie z zastosowaniem współczynnika w_i równego odpowiednio:

- dla węgla, oleju opałowego, gazu = 1,1 /kotły wbudowane/ dla sieci,
- cieplnej = 1,3 dla energii elektrycznej = 3,0.

Wyliczone w ww. sposób wielkości pomnożono przez wskaźniki emisji dwutlenku węgla dla każdego rodzaju paliwa, aby otrzymać wartość końcową jaka jest emisja CO₂.

Energochłonność budynku można również określić, posługując się wskaźnikiem E_A , to jest sezonowego zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania, odniesionego do powierzchni ogrzewanej, wyrażanego w [kWh/(m²/rok)]. Energochłonność budynków, w zależności od okresu budowy, zaczerpnięto z danych literaturowych i przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Energochłonność budynków w zależności od okresu budowy

Lp.	Klasa energetyczna	Ocena energetyczna	Wskaźnik E_A [kWh/(m ² /rok)]	Okres budowy
1	2	3	4	5
1	A+	pasywny	<15	po 2005r.r.
2	A	Niskoenergetyczny	15-45	po 2005r.
3	B	Energooszczędny	45-80	po 2005r.
4	C	Średnio energooszczędny	80-100	po 2005r.
5	D	Średnio energochłonny (spełniający aktualne wymagania prawne)	100-150	1999-2005
6	E	Energochłonny	150-250	1982-1998

Lp.	Klasa energetyczna	Ocena energetyczna	Wskaźnik E_A [kWh/(m ² /rok)]	Okres budowy
7	F	Wysoko energochłonny	>250	<1998r.

Źródło: „Ocena zapotrzebowania na energię budynku mieszkalnego przy wykorzystaniu dwóch niezależnych programów obliczeniowych”, Pater S., Magiera J., „Czasopismo Techniczne. Chemia”.

9.3. Emisja CO₂ wraz z prognozą na rok 2020 – wyniki obliczeń

W niniejszym rozdziale, w układzie tabelarycznym, przedstawiono zbiorcze wyniki obliczeń emisji CO₂ emitowanej z poszczególnych źródeł na terenie Gminy Olszówka, a rok bazowy 2007. Objęto wszystkie obszary obecne na terenie Gminy transport, budownictwo, energię, mobilność itp.), nie objęto przemysłu ponieważ gmina ma charakter wiejski i nie występuje na terenie gminy.

Pełna Inwentaryzacja oraz zbiorcze zestawienie danych z ankiet w wersji elektronicznej, zostały załączone do niniejszego dokumentu na płycie CD.

9.3.1. Budynki

W tej podgrupie uwzględniono emisje wynikające z użytkowania budynków czyli ogrzewanie, zużycie energii elektrycznej oraz przygotowanie ciepłej wody użytkowej. Gmina oraz mieszkańcy już od wielu lat realizuje działania termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalne.

Uwzględniono wszystkie zinwentaryzowane budynki położone na terenie gminy, w tym budynki:

- mieszkalne,
- handlowo-usługowe,
- przemysłowe,
- biurowe,
- użyteczności publicznej.

Przeprowadzone obliczenia dotyczyły wyłącznie emisji CO₂, która wiązała się z ogrzewaniem budynków i przygotowaniem ciepłej wody użytkowej. Wskaźniki emisji CO₂ dla poszczególnych paliw przyjęto zgodnie z wytycznymi Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami, które znajdują się w dokumencie *Wartości opałowe (WO) i wskaźniki emisji CO₂ (WE) w roku 2012 do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji za rok 2015*. W przypadku budynków podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej wskaźnik emisji obliczony został jako średnia ważona wskaźnika dla gazu ziemnego i węgla kamiennego, gdzie za wagę przyjęto udział poszczególnego paliwa w produkcji energii. Należało najpierw oszacować zapotrzebowanie na ciepło danego budynku lub grupy budynków. Podstawę przyjętych wartości zapotrzebowania energii użytkowej dla potrzeb ogrzewania budynków w zależności od daty ich wybudowania stanowią dane opracowane przez Krajową Agencję Poszanowania Energii S.A. Przyjęte wartości sprawności instalacji centralnego ogrzewania są zgodne z wytycznymi ujętymi w metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynków.

Z kolei jeśli budynki te były poddane termomodernizacji, przyjęto następujące założenia:

- o ile w tych budynkach były wymienione okna przyjęto współczynnik $U = 0,8 \text{ W/m}^2\text{K}$,
- o ile w powyższych budynkach wymieniono okna i ocieplono ściany przyjęto wskaźnik 150 kWh/m^2 niezależnie od roku budowy,
- o ile w powyższych budynkach wymieniono okna oraz ocieplono ściany i dach przyjęto wskaźnik 110 kWh/m^2 niezależnie od roku budowy

Ocieplenie wyłącznie ścian wiąże się z 20% zmniejszeniem zapotrzebowania na ciepło, a ocieplenie dachu/stropodachu z 10% zmniejszeniem zapotrzebowania na ciepło. Do wyliczenia emisji CO_2 związanej z ogrzewaniem tych mieszkań zastosowano metodę pośrednią.

Do budynków indywidualnych zaliczono budynki, których funkcją szczegółową w bazie danych obiektów ogólnogeograficznych (BDOO) Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej jest „budynek jednorodzinny” lub „budynek o dwóch mieszkaniach”, z wyłączeniem domów letniskowych, w trakcie budowy i nieczynnych. W związku z faktem, że dane o powierzchni budynków zawarte w tej bazie odnoszą się wyłącznie do powierzchni zabudowy (zarysu podstawowego), to wartości te przemnożono przez liczbę kondygnacji budynku i współczynnik korygujący. Zastosowanie współczynnika korygującego miało na celu wyłączenie z dalszych wyliczeń powierzchni, które nie są ogrzewane (np. garaże, mniejsza powierzchnia ogrzewana na wyższych kondygnacjach, pomieszczenia techniczne). Wartość tego współczynnika przyjęto na poziomie 0. Iloczyn powierzchni zabudowy wszystkich budynków mieszkalnych w gminie ujętych w BDOO, ilości kondygnacji i tego współczynnika odpowiada w przybliżeniu wartości powierzchni użytkowej mieszkań podawanej przez Główny Urząd Statystyczny, co może potwierdzać słuszność jego doboru.

Znając powierzchnię ogrzewaną, w dalszej kolejności należało określić współczynnik zapotrzebowania na ciepło dla tych budynków, a na podstawie tego określić roczne zapotrzebowanie na energię cieplną i przygotowanie c.w.u.

Do określenia średniego roku budowy budynków posłużono się danymi GUS z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 r., gdzie zawarto m.in. informacje o ilości mieszkań zamieszkałych wg roku budowy.

Przeprowadzona analiza pokazała, że połowa mieszkań na obszarze powiatu znajduje się w budynkach wybudowanych około roku 1970. Opierając się na wskaźnikach przedstawionych w tabeli poniżej oszacowano, że wskaźnik zapotrzebowania na energię cieplną budynków indywidualnych na obszarze gminy we względu na wiek budowy wynosi ok. $260 \text{ kWh/m}^2/\text{rok}$

TABELA 13. Emisja CO_2 Mg/rok w budownictwie

	2007 Wartość emisji CO_2 [Mg/r]	2014Wartość emisji CO_2 [Mg/r]	2020Wartość emisji CO_2 [Mg/r]
Budownictwo mieszkaniowe	6 146	5 590	5 429
Budynki oświaty	368	335	325

Dane zamieszczono w Bazie Danych Zał. 1.

9.3.2 Gospodarka wodno - ściekowa

W tabelach poniżej przedstawiono ilość dostarczanej wody i odbieranych ścieków w poszczególnych latach. Natomiast w tabeli 16 przedstawiono zmiany w emisji CO₂.

TABELA 14 Ilość wody i ścieków w latach 2005-2014

ROK	ILOŚĆ DOSTARCZONEJ WODY m ³	ILOŚĆ PRZYJĘTYCH ŚCIEKÓW m ³
2005	241 366	7798
2006	254 685	11495
2007	203 654	16361
2008	206 414	13441
2009	204 522	15369
2010	203 581	25107
2011	192 506	18428
2012	207 572	14661
2013	208 688	20327
2014	214 162	18851

W obliczeniach emisji CO₂ z gospodarki wodno-ściekowej z terenu gminy Olszówka uwzględniono wskaźniki całkowitego zużycia energii, która występuje w pełnym procesie oczyszczania ścieków i dostarczania wody. Wskaźniki te zaczerpnięto z publikacji *Greenhouse gas emissions of water supply and demand management*, Science Report – UK Environment Agency, Bristol, ISBN: 978-1-84432-921-2, July 2008. Do obliczeń dla wody przyjęto wskaźnik emisji równy 0,271 kg CO_{2eq}/m³ wody, a dla ścieków 0,476 kg CO_{2eq}/m³ ścieków.

Wskaźniki emisji zostały wyliczone metodą LCA – analiza cyklu życia. Analiza ta uwzględnia wszystkie czynniki związane z dostarczeniem wody i odprowadzeniem i oczyszczeniem ścieków. Przyjęte wskaźniki zawierają w sobie również emisję związaną ze zużyciem energii elektrycznej. Na potrzeby tych procesów. Można przyjąć założenie iż ok. 70% emisji CO₂ związanej z zaopatrzeniem w wodę wynika ze zużycia energii elektrycznej. W przypadku gospodarki ściekowej wskaźnik ten wynosi ok. 25-30%. W poniższej tabeli przedstawiono całkowitą emisję CO₂ związaną z gospodarką wodno-ściekową.

Znając te wartości możliwe było wyliczenie emisji CO₂ wynikającej z gospodarki wodno-ściekowej na obszarze gminy. Wyniki obliczeń zestawiono w tabeli.

Tabela 15 Poziom redukcji emisji CO₂ w gospodarce wodno-ściekowej na terenie Gminy

Lp.	Źródło emisji	Wartość emisji CO ₂ [kg/r]		
		2007	2014	2020
	Produkcja i dystrybucja wody	11	29	29
	Oczyszczanie ścieków	4	4	4
RAZEM		15	33	33

Na terenie gminy pracuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków.

9.3.3. Gospodarka odpadowa

W tabelach poniżej przedstawiono dane dotyczące gospodarki odpadami. Przedstawione dane dotyczą lat 2010 i 2014 po wdrożeniu nowego systemu. Natomiast w tabeli 17 przedstawiono poziom zmian emisji CO₂.

TABELA 16 Odbiór odpadów

Rodzaj odpadów	2010 Mg	2011 Mg	2012 Mg	2013 Mg	2014 Mg
Niesegregowane odpady komunalne	189,6	162,7	155,3	310,7	457,5
Papier i tektura	34,3	7,5	10,2	14,6	13,7
Tworze sztuczne	10,2	5,9	34,0	18,6	31,5
Szkło	15	15,1	8,9	19,3	43,8
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	1,4				0,4

Do obliczenia emisji związanej z gospodarką odpadami zastosowano współczynniki podawane w European Journal of Scientific Research ISSN 1450-216X Vol.34 No.3 (2009), pp. 395-405. Uwzględniają one wszystkie wartości zużycia energii pojawiające się w całym procesie gospodarowania zmieszanyimi odpadami komunalnymi tj. od momentu odbioru odpadów do

momentu ich całkowitego zagospodarowania. Przyjęte do obliczeń wskaźniki emisji zawierają w sobie również emisję związaną ze zużyciem energii elektrycznej. Można przyjąć założenie, iż zużycie energii elektrycznej odpowiada za ok. 15-20% emisji CO₂ związanej z gospodarką odpadami.

Tabela 17 Poziom redukcji emisji CO₂ w gospodarce odpadami na terenie Gminy Olszówka

Lp.	Źródło emisji	Wartość emisji CO ₂ [kg/r]		
		2007	2014	2020
1	Gospodarka odpadami	511 447	202 128	229 853

9.3.4. Energia elektryczna

W związku z brakiem informacji o ilości energii elektrycznej dostarczanej na obszarze gminy Olszówka przez Energa Operator S.A., oszacowania ilości zużywanej energii elektrycznej i związanej z tym emisji CO₂ dokonano na podstawie danych GUS. Znając liczbę mieszkańców na obszarze gminy Olszówka możliwe było oszacowanie ilości zużywanej energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe. Przy obliczaniu emisji CO₂ przyjęto wskaźnik 0,812 kg CO₂/MWh

TABELA 18 Poziom redukcji emisji CO₂ w energii elektrycznej na terenie Gminy

	2007	2014	2020
Zużycie energii kWh	2 097 232	1 774 800	1 425 304
Emisja CO ₂ Mg/rok	2 064	1 746	1 402

9.3.5. Oświetlenie uliczne

W poniższej tabeli przedstawiono całkowitą emisję CO₂ wynikającą z oświetlenia ulic i placów. Wskazano poziom redukcji spowodowany wymianą oświetlenia na LED. Takie działanie będzie dużym osiągnięciem w gospodarce niskoemisyjnej gminy.

TABELA 19. Poziom redukcji emisji CO₂ oświetlenia ulicznego Gminy

Lp.	Źródło emisji	Wartość emisji CO ₂ [kg/r]		
		2007	2014	2020

1	Oświetlenie Uliczne	190 444	190 444	108 499
---	---------------------	---------	---------	---------

9.3.6. Transport

W tej grupie uwzględniono wszystkie emisje związane ze zużyciem paliw w pojazdach poruszających się po terenie gminy oraz tych należących do jednostek samorządu. Ocena wpływu transportu gminnego przeprowadzona została w oparciu o dane Gminy. Ocena ruchu drogowego na terenie gminy została przeprowadzona w oparciu o dane GDDIA oraz Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich. SDR na drodze wojewódzkiej wynosił w 2005 1 953 pojazdy a w 2010 – 2 543 pojazdów.. Takie dane stanowią podstawę analizy.

Tabela 20. Obliczenia wielkości emisji CO₂ wynikającej ze spalania paliw płynnych w pojazdach związanych z obsługą gminy i jej jednostek

Pojazdy wg rodzaju paliwa			Średnie zużycie paliwa	Ilość przejechanych km	Zużycie paliwa			Wartość opałowa netto	Energia w paliwie	Wskaźnik emisji CO ₂	Emisja CO ₂
rodzaj paliwa	udział	[E/rok]	[dm3/km]	[km/rok]	[dm3/rok]	[m3/rok]	[Mg/rok]	[MWh/Mg]	[MWh]	[Mg/MWh]	[Mg/rok]
Benzyna	25%	5	0,096	12 505	1 200	1,2	0,9	12,3	11	0,249	3
Olej napędowy	75%	9	0,069	50 019	3 451	5,36	2,9	11,9	34	0,267	9
LPG	0%	-	0,1	-	-	-	-	13,1	-	0,227	-
suma	100%	14	-	62 524	4 652	7,85	3,8	-	45	-	12

Do analizy ruchu drogowego przyjęto dane z badań na drogach wojewódzkich dane z Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu. Wartości po przeliczeniu na pojazdy umowne zawarte są w tabeli 20. Przy szacowaniu emisji z transportu przeliczono ilość poszczególnych rodzajów samochodów na tzw. samochody umowne. Źródłami emisji w tej grupie są procesy spalania benzyn, oleju napędowego i LPG. Założono, że udział samochodów napędzanych olejem napędowym wynosi 65 %, LPG 12% a benzyny 23 %.

Tabela 21. Obliczenia wielkości emisji CO₂ z transportu drogowego na terenie gminy Olszówka

Pojazdy wg rodzaju paliwa			Średnie zużycie paliwa	Ilość przejechanych km	Zużycie paliwa			Wartość opałowa netto	Energia w paliwie	Wskaźnik emisji CO ₂	Emisja CO ₂
rodzaj paliwa	udział	[E/rok]	[dm3/km]	[km/rok]	[dm3/rok]	[m3/rok]	[Mg/rok]	[MWh/Mg]	[MWh]	[Mg/MWh]	[Mg/rok]
Benzyna	23%	609	0,096	1 340 809	128 718	128,72	96,5	12,3	1 187	0,249	296
Olej napędowy	65%	1 720	0,069	3 782 934	261 022	261,02	216,6	11,9	2 578	0,267	688

LPG	12%	303	0,1	667 537	66 754	66,75	36,3	13,1	476	0,227	108
suma	100%	2 632	-	5 791 280	456 494	456,49	349,5	-	4 241	-	1092

Emisja CO₂ z transportu wyliczona została na podstawie danych o natężeniu ruchu na drogach przebiegających przez obszar gminy Olszówka. Wyróżniono główny ciąg komunikacyjny:

- droga wojewódzka nr 263,

Wyliczono średnie natężenie ruchu na wszystkich punktach pomiarowych, po czym wartości te zostały zsumowane. Dane te dotyczyły ogólnej ilości pojazdów, zatem wliczono je do samochodów osobowych.

Dodatkowo założono, że 1 pojazd pokonuje na obszarze gminy średnio 10 km na dobę, a w ciągu roku 2 200 km. Pozostałe założenia dotyczące poszczególnych paliw przedstawiono w poniższej tabeli. Wskaźniki emisji dwutlenku węgla z transportu zamieszczone są w materiałach sporządzonych przez KOBIZE - „Wartości opałowe (WO) i wskaźniki emisji CO₂ (WE) w roku 2011 do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji za rok 2014”. Wskaźnik emisji dla benzyny wynosi 68,61 Mg/TJ, dla oleju napędowego 73,33 Mg/TJ, natomiast gazu LPG 62,44 Mg/TJ, przyjmując wartości opałowe wspomnianych paliw odpowiednio na poziomie 33,6 GJ/m³, 36,0 GJ/m³ i 24,6 GJ/m³ oraz przy założeniu ilości spalanego paliwa dla różnych typów pojazdów.

Przeliczenia pojazdów rzeczywistych na pojazdy umowne dokonano według współczynników określonych w opracowaniu: „Metoda obliczania przepustowości skrzyżowań bez sygnalizacji świetlnej”, Warszawa 2004 r. Wartości współczynników przeliczeniowych kształtują się następująco:

- motocykle: 0,5;
- samochody osobowe: 1,0;
- samochody dostawcze: 1,0;
- samochody ciężarowe bez przyczepy: 1,7;
- samochody ciężarowe z przyczepą: 2,5;
- autobusy: 1,7.

Tabela 22 Poziom redukcji emisji CO₂ w transporcie drogowym na terenie Gminy Olszówka

Lp.	Źródło emisji	Ilość pojazdów	Wartość emisji CO ₂ W 2020 roku Mg/rok
1.	Transport jst	14	12
2.	Transport na terenie gminy	2 632	1 092

	RAZEM	2 646	1 104
--	-------	-------	-------

9.3.7.Podsumowanie

Poniżej przedstawiono dane dotyczące bazowej inwentaryzacji oraz prognozę obniżenia emisji CO₂ do roku 2020. W okresie 2007-2014 wykonano duży wysiłek w zakresie termomodernizacji różnych obiektów, ale zmieniły się również technologie w budownictwie. Duże znaczenie miał dotychczas wykonany ale również w następnych latach wysiłek inwestorów indywidualnych. W szacowaniu emisji na 2020 rok założono obniżenie emisji w budownictwie - w oparciu o termomodernizację oraz zmianę źródła – o 3 % w stosunku do roku 2014 i o 12 % w stosunku do 2007 roku. W zakresie zmniejszenia konsumpcji energii przyjęto obniżenie o 6 % w stosunku do 2014 i o 11% w stosunku do 2007, natomiast zmniejszenie zużycia w oświetleniu ulicznym o 43 % w wyniku zamiany opraw na LED. Na niezmienionym poziomie pozostawiono emisję z transportu, ponieważ równolegle ze wzrostem liczby pojazdów wzrasta sprawność oraz zmniejszenie zużycia paliwa, oraz pojawia się duża aktywność społeczna wspierająca inne sposoby poruszania. Wzrost emisji w zakresie gospodarki odpadami wynika ze wzrostu liczby ludności oraz wzrostu odpadów, ale mogą te przewidywania zostać zmienione poprzez działanie nowej instalacji spalarni w Koninie. Wśród analizowanych sektorów nie wykazano przemysłu, który nie funkcjonuje na terenie gminy

Summary obraz emisji i zużycia energii przedstawia tabela poniżej.

Tabela 23. Zestawienie zużycia energii i emisji CO₂

Źródło emisji	ROK BAZOWY 2007		ROK 2014		ROK 2020	
	Energia pierwotna [GJ]	Emisja CO ₂	Energia pierwotna [GJ]	Emisja CO ₂	Energia pierwotna [GJ]	Emisja CO ₂
		[Mg/rok]		[Mg/rok]		[Mg/rok]
budynki mieszkalne	64 929	6146	59 061	5590	57 354	5429
	3891	368	3537	335	3431	325
SUMA	68 820	6 514	62 598	5 925	60 785	5 754
Transport drogowy pojazdów należących do JST	164	12	164	12	164	12
Transport drogowy pojazdów po terenie gminy	15430	1092	15430	1092	15430	1092
SUMA		1104		1104		1104
Gospodarka odpadami		511		202		221
Gospodarka wodna		0		0		0

Gospodarka ściekowa						
SUMA		511		202		221
Konsumpcja energii elektrycznej	2097232	2064	1774800	1746	1425304	1402
Oświetlenie ulic	193444	190	193444	190	110263	108
SUMA	2290676	2254	1968244	1936	1535567	1510
Całkowita emisja		10 384		9 168		8 591

10. Plan gospodarki niskoemisyjnej

10.1. Wizja i strategia do 2020

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, a także obliczeń i założeń przyjęto, że redukcja emisji w stosunku do roku bazowego 2007 wyniesie 17,2 % natomiast w wyniku realizacji działań na terenie gminy od 2014 do roku 2020 powinno nastąpić zmniejszenie emisji CO₂ w wysokości ok 577 Mg CO₂ /rok\.

Poniżej przedstawiono szereg działań, które w przekonaniu są możliwe do realizacji. Część działań to szkolenie i promocja, chociaż nie ma to bezpośredniego wpływu na emisję CO₂. Kolejna grupa działań to działania przez inwestorów prywatnych lub operatorów usługi np. oświetlenia ulicznego. Wpływ Gminy na te działania jest tylko wspierający. Kolejna grupa to działania przy wsparciu Gminy jako organizatora lub współorganizatora działania np. Prosument. Takie działania nie mogą zatem obciążać gminy finansowo jak również nie mogą być narzucone co do czasu i planu działania przez Gminę. Ostatnie działanie przy udziale finansowych /ale tylko na poziomie 15%/ prowadzone będą przez Gminę. Podkreślić jednak należy że to działanie jest możliwe tylko przy zewnętrznym wsparciu finansowym.

10.2. Cele strategiczne i szczegółowe

Cele Planu gospodarki niskoemisyjnej wynikają z celów przyjętych przez Unię Europejską, w dążącej do transformacji gospodarki Europy w kierunku niskoemisyjnym. Cele szczegółowe na poziomie regionalnym lokalnym dla Gminy wpisują się w cel strategiczny. Dla Gminy przyjmuje się następujące cele:

Cel strategiczny: transformacja Gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprawę efektywności energetycznej, wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawę jakości powietrza.

Cel szczegółowy 1: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 roku.

Cel szczegółowy 2: zmniejszenie zużycia energii do 2020 roku.

Cel szczegółowy 3: zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych do 2020

Cel szczegółowy 4 : zwiększenie wiedzy i świadomości dotyczącej gospodarki niskoemisyjnej

CEL GŁÓWNY PLANU:

Ograniczenie zużycia energii o 2 220 500 kWh/rok 14,97 %,

Ograniczenie emisji CO₂ o 1 793 Mg/rok 17,27 %

Produkcja energii z OZE 10,29 MWh/rok

do roku 2020 w stosunku do roku bazowego 2007 natomiast przyrost energii z OZE w stosunku do 2014 wynosi 225,7 %.

Wskaźnikami wynikającymi z Planu Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej są:

kod działania naprawczego WpKolZSO_04 26,31 Mg/rok PM₁₀, 14,5197 B(a)P kg /rok

kod działania naprawczego WpKolTMB_03 0,47 Mg/rok PM₁₀, 0,0003 B(a)P kg /rok

Te wskaźniki są również do osiągnięcia w ramach realizacji PGN. W planie przedstawiono wskaźniki opisujące poszczególne działania np. budowa ścieżek rowerowych, instalacja OZE, wymiana źródła ciepła.

TABELA 24. Produkcja energii z OZE oraz ograniczenie zużycia energii finalnej

	2007 kWh	2014 kWh	Różnica	2020 kWh	Różnica do roku 2007 kWh	% spadek/wzrost do roku 2007
Zużycie energii do w budownictwie	12546151	11405592	1140559	11080760	1465391	11,68
Zużycie energii elektryczne	2097232	1774800	322432	1425304	671928	32
Zużycie energii	193444	193444	0	110263	83181	43

elektrycznej do oświetlenia ulic						
SUMA	14836827	13373836	1462991	12616327	2220500	14,97
Produkcja energii z OZE	0	4,56MWh	4,56MWh	10,29MWh	10,29 MWh	-----

10.3. Zestawienie działań – projekt działań

Cele szczegółowe zapisane w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Olszówka na lata 2015-2020 dotyczą:

TABELA 25. Zakres działań realizowanych w ramach PGN

Lp.	Zakres działań	Okres	Planowana redukcja	Koszty	Odpowiedzialna jednostka realizująca	Finansowanie źródła
			Mg CO2/rok			
		Lata	Produkcja OZE	PLN		
			Energia finalna - zmniejszenie			
Zadania inwestycyjne						
Instalacje OZE						
1	Instalacje OZE- montaż kolektorów słonecznych lokalizacje zależne od mieszkańców i innych podmiotów	2015-2020	10 12 300 xxx	100 000	Urząd Gminy, podmioty gospodarcze,	Środki własne, spółki spółki, NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz pozyskane z programów UE-WRPO, PROW
2	Instalacje OZE- montaż instalacji fotowoltaicznych 85kW lokalizacje zależne od mieszkańców i	2015-2020	131 161 500 xxx	500 000	Urząd Gminy, podmioty gospodarcze,	Środki własne, środki spółki, NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz pozyskane z programów UE-

	innych podmiotów					WRPO, PROW
3	Instalacje OZE- montaż instalacji fotowoltaicznych – prosument 150x3kW lokalizacje zależne od mieszkańców	2015- 2020	710 855 000 xxx	2 700 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Spółki celowe gminy	NFOŚiGW, Banki, fundusze prywatne
4	Budowa farm wiatrowych 3 MW Wg planów inwestorów	2017- 2020	2 646 5,7MWh xxx	17 600 000	Prywatny inwestor	Prywatne, kredyty, pozyskane z funduszy europejskich, inne źródła
Zadania inwestycyjne						
Termomodernizacja budynków Publicznych						
5	Zamiana źródła energii z węgla na olej. Wymiana oświetlenia .Termomodernizacja obiektu zabytkowego, Głębokie.	2016- 2018	10 Xxx 9000	450 000	Urząd Gminy	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz pozyskane z programów UE- WRPO, PROW
Zadania inwestycyjne						
Oświetlenie uliczne						
6	Sukcesywna wymiana oświetlenia na energooszczędne 333 oprawy	2017- 2020	108 Xxx 83 181	450 000	Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. zoo	Środki własne spółki, NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz pozyskane z programów UE
Zadania Inwestycyjne						
Budowa ścieżek rowerowych						
7	Tworzenie ścieżek	2019-	Wpływ	200 000	Urząd Gminy	Środki własne,

	rowerowych. Łubianka –Adamin 1km, Olszówka- Ponętów Górny Pierwszy ok 500m,	2020	pośredni			NFOŚiGW, oraz pozyskane z programów UE- WRPO, PROW
Zadania nie inwestycyjne						
Promocja, szkolenia, monitoring						
8	Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem uwarunkowań przestrzennych i zasad lokalizacji obiektów energetyki odnawialnej (wytypowania terenów dla planowanych i potencjalnych obiektów energetyki odnawialnej.	2016- 2018	Wpływ pośredni	W ramach obowiązków pracowników 10 000	Urząd Gminy	Własne gminy
9	Aktualizacja baz danych dotyczących niskiej emisji	2018- 2020	Wpływ pośredni	W ramach obowiązków pracowników 10000	Urząd Gminy	Własne gminy
10	Monitoring zużycia energii i wody w budynkach publicznych	2016- 2020	Wpływ pośredni	W ramach obowiązków pracowników 15 000	Urząd Gminy	Własne gminy
11	Aktualizacja PGN	2020	Wpływ pośredni	15 000	Urząd Gminy	Własne gminy

12	Wdrażanie systemu „zielonych inwestycji” z uwzględnieniem energooszczędności	2016-2020	Wpływ pośredni	10 000	Urząd Gminy	Własne gminy
13	Szkolenia dotyczące gospodarki niskoemisyjnej i efektywności energetycznej	2016-2020	Wpływ pośredni	15 000	Urząd Gminy	WFOŚiGW w Poznaniu

10.4. Realizacja planu i Harmonogram realizacji

Realizacja Planu stanowi ważny i skomplikowany etap wdrażania w sensie logistycznym jak i finansowym.

Przebieg działań oraz związane z nimi postępy gminy powiązane są głównie z odpowiednim zarządzaniem w oparciu o wykwalifikowaną kadrę pracowników.

W tym przypadku instytucją odpowiedzialną za realizację Planu jest Gmina Olszówka.

Pracownicy Urzędu Gminy, którzy posiadają doświadczenie w zakresie zarządzania energią oraz planowania energetycznego, inwestycji i ochrony środowiska w gminie, będą czuwali nad poprawnością realizacji zaplanowanych działań. Nadzór nad pracami urzędników będzie sprawował Wójt Gminy.

Zaznaczyć jednak należy, że wiele zadań, uwzględnionych w harmonogramie działań, realizowanych będzie przy współudziale jednostek organizacyjnych gminy, podmiotów działających na terenie gminy czy przedsiębiorstw komunalnych a także mieszkańców.

Koordinacja realizowanych działań przez pracowników UG będzie polegała na:

- gromadzeniu danych niezbędnych do weryfikacji postępów prac oraz aktualizacji bazy internetowej,
- corocznym kontrolowaniu stopnia realizacji celów Planu
- przygotowaniu krótkookresowych działań,
- sporządzaniu raportów z przeprowadzonych działań,
- prowadzeniu działań związanych z realizacją poszczególnych działań zawartych w PGN,
- pozyskaniu środków na realizację zaplanowanych działań,
- monitorowaniu efektów środowiskowych i energetycznych na terenie gminy,
- przygotowaniu raportów porealizacyjnych,
- prowadzeniu działań edukacyjnych, promocyjnych oraz informacyjnych w gminie.

Dla sprawnej realizacji Planu... proponuje się powołanie/ustalenie koordynatora odpowiedzialnego za wdrażanie i nadzorowanie prac związanych z realizacją działań zapisanych w dokumencie. Osoba ta będzie odpowiedzialna za przygotowanie w/w zadań. Wyniki jej pracy będą stanowiły podstawę dla władz gminy do ewaluacji działań w ramach PGN w celu osiągnięcia wyznaczonego efektu

ekologicznego w gminie. Zbieranie danych, aktualizacja bazy, informacje o możliwościach finansowych to zadania urzędnicze. Sporządzanie raportów może być wykonane w urzędzie lub przez inny podmiot gminny lub poza gminny. Ważnym podmiotem w aktywnej ocenie i propozycjach zmian powinny być organizacje pozarządowe. Rekomendacje powinny być wdrażane po publicznej dyskusji np. na komisjach lub na posiedzeniu Rady Gminy.

10.5. Harmonogram działań

Realizację działań przewidzianych w niniejszym PGN zakłada się w okresie 2015 – 2020 r. Większość z terminów realizacji ulegnie uszczegółowieniu w miarę pozyskiwania przez podmioty środków finansowych i ma obecnie charakter ramowy. Termin ich podjęcia, obok uwarunkowań finansowych, będzie również uzależniony od konkretnych uwarunkowań organizacyjno-techniczno-finansowych. Harmonogram realizacji działań, nakłady na ich realizację, przewidywane własne środki finansowe podmiotów oraz potencjalne źródła pozyskania środków na ich realizację przedstawiono w tabeli 25..

10.6. Elementy mobilności w zakresie zrównoważonego transportu

Realizację działań przewidzianych w niniejszym PGN zakłada się w okresie 2015 – 2020 należy objąć również elementy dotyczące mobilności transportu. Gmina Olszówka nie prowadzi samodzielnie transportu publicznego. Transport prowadzony jest na terenie powiatu konińskiego przez PKS Konin oraz innych przewoźników. Gmina jest aktywna samodzielnie oraz wspólnie z powiatem w realizacji sieci ścieżek rowerowych. Ich realizacja jest propozycją alternatywnego podróżowania turystycznego po gminie. Jest to również działanie polegające na budowie ścieżek zwiększających bezpieczeństwo (dotyczy to szczególnie dzieci młodzieży).

11. Źródła finansowania

11.1 Unijna perspektywa budżetowa 2014-2020

Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko 2014-2020”

W ramach POIiŚ działania związane z ograniczeniem zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego będą następujące:

Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Cele tematyczne:

1. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.
2. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.
3. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów.
4. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.
5. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem (w ograniczonym zakresie)

Osie priorytetowe:

- I. Oś priorytetowa Zmniejszenie emisyjności gospodarki – realizuje cel tematyczny 4-

**Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
I Gospodarki Wodnej w Poznaniu**

Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, obejmuje działania w zakresie: przeciwdziałania zmianom klimatu, poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia standardów jakości powietrza, zaopatrzenia w energię, ale także w zakresie promowania ekologicznego transportu uwzględniającego potrzeby społeczeństwa.

- II. Oś priorytetowa Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu – realizuje cele tematyczne 5 i 6; działania koncentrują się na rozwoju infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym oraz wzmocnieniu odporności.
- III. Oś priorytetowa Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego dotyczy infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej.
- IV. Oś priorytetowa Infrastruktura drogowa miast - dotyczy rozwoju i większego wykorzystania niskoemisyjnego transportu miejskiego, a także zwiększenia dostępności terytorialnej Polski oraz zmniejszeniu negatywnego wpływu transportu na środowisko.
- V. Oś priorytetowa Rozwój transportu kolejowego w Polsce
- VI. Oś priorytetowa Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
- VII. Oś priorytetowa Poprawa bezpieczeństwa energetycznego – realizuje cel tematyczny 7 i koncentruje się wokół rozwoju inteligentnej infrastruktury w sektorze elektroenergetyki i gazowym. Przyczyni się to do bardziej optymalnego wykorzystania krajowych zasobów, wprowadzeniu nowych technologii czy zwiększenia udziału OZE..

Osie priorytetowe VIII, IX, X dotyczą Ochrony dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury, Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia oraz Pomoc techniczna.

Realizacja celów osi priorytetowej I to oprócz inwestycji działania doradcze w zakresie efektywności energetycznej i OZE oraz promocja i edukacja /popularyzacja tej tematyki. Najważniejszym priorytetem dla gospodarki niskoemisyjnej jest priorytet I ale ważne cele będą również realizowane w priorytetach II i III oraz częściowo IV.

W ramach priorytetu I prowadzone będą działania

- 1.1. Wspieranie i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
- 1.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.
- 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach.
- 1.4. Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia
- 1.5. Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu.
- 1.6. Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o

zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

1.7. Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko – dąbrowskiej.

Beneficjentami tych projektów będą:

- Państwowe jednostki budżetowe,
- Administracja rządowa oraz podległe jej organy i jednostki organizacyjne,
- Spółdzielnie mieszkaniowe,
- Wspólnoty mieszkaniowe.
- Przedsiębiorcy
- Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych.
- Szkoły wyższe
- Samorządy

11.2. Środki NFOŚiGW

Najbardziej propagowaną obecnie formą wspierania rozproszonych, odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców jest program NFOŚiGW „Prosument”.

Finansowanie działań z tego programu odbywa się w 3-ch liniach:

1. bezpośrednio przez NFOŚiGW dla samorządów terytorialnych – wnioski powyżej 500 tys. zł dofinansowania,
2. przez Bank Ochrony Środowiska S.A. dla klientów indywidualnych i spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw,
3. przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska, które zawarły umowy z NFOŚiGW.

Przedmiotem dofinansowania w ramach Programu PROSUMENT są przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł do produkcji energii elektrycznej lub do produkcji ciepła i energii dla osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych oraz od lipca 2015 r. także dla przedsiębiorców.

Zgodnie z ust.7.5 Programu, dofinansowaniu podlegają:

- a) źródła ciepła opalane biomasą - o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- b) pompy ciepła - o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- c) kolektory słoneczne - o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- d) systemy fotowoltaiczne - o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40kWp,
- e) małe elektrownie wiatrowe - o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40kWe,
- f) mikrokogeneracja - o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40 kWe,

przeznaczone dla budynków mieszkalnych znajdujących się na terenie jednostki samorządu terytorialnego lub związku jednostek samorządu terytorialnego będącej beneficjentem programu.

**Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
I Gospodarki Wodnej w Poznaniu**

Okres kwalifikowalności kosztów liczy się od 01.01.2015 r. do 31.12.2022 r., przy czym podpisanie umowy z kredytodawcą musi nastąpić do 31.12.2020 r.

Intensywność dofinansowania:

Dofinansowanie w formie pożyczki wraz z dotacją łącznie do 100% kosztów kwalifikowanych instalacji wchodzących w skład przedsięwzięcia, w tym w formie dotacji:

- do 15% dofinansowania dla instalacji, o których mowa w lit. a, b, c,
a w okresie lat 2014 – 2015 do 20% dofinansowania,
- do 30% dofinansowania dla instalacji, o których mowa w lit. d, e, f,
a w okresie lat 2014 – 2015 do 40% dofinansowania;

Maksymalna wysokość kosztów kwalifikowanych zakupu i montażu instalacji o których mowa w ust.7.5 wykorzystujących równolegle więcej niż jedno odnawialne źródło energii elektrycznej lub połączenie źródła energii cieplnej z energią elektryczną, na potrzeby budynku mieszkalnego wynosi:

- a) 100 tys. zł - w przypadku osoby fizycznej (za wyjątkiem instalacji układu mikrogeneracyjnego na biogaz),
- b) 300 tys. zł - w przypadku wspólnoty lub spółdzielni mieszkaniowej oraz w każdym przypadku dla instalacji układu mikrogeneracyjnego na Biogaz.

Maksymalna wysokość kosztów kwalifikowanych zakupu i montażu instalacji, o której mowa w ust. 7.5 pkt 4, na potrzeby budynku mieszkalnego wynosi:

- a) 150 tys. zł - w przypadku osoby fizycznej (za wyjątkiem instalacji układu mikrogeneracyjnego na biogaz),
- b) 450 tys. zł - w przypadku wspólnoty lub spółdzielni mieszkaniowej oraz w każdym przypadku dla instalacji układu mikrogeneracyjnego na Biogaz.

Oprocentowanie pożyczki w skali roku wynosi 1%.

Okres kredytowania do 15 lat.

Program określa warunki, które muszą spełniać instalowane urządzenia oraz maksymalne jednostkowe koszty kwalifikowane tych instalacji, np.:

- dla kolektorów słonecznych jest to kwota 2 500,00 zł /kW
- dla systemów fotowoltaicznych 6 000,00 zł/kW,
- dla kotłów z załadunkiem ręcznym 1 000,00 zł/kW
- dla kotłów z załadunkiem mechanicznym 1 600 zł/kW.

W przypadku urządzeń produkujących energię elektryczną z fotowoltaiki o mocy do 3 kW, zgodnie z zapisami Ustawy o OZE istnieje możliwość sprzedaży nadwyżek energii elektrycznej na podstawie taryf gwarantowanych w wysokości 0,64 do 0,76 zł za kWh, zaś Prosumenci, którzy zainwestują w instalację fotowoltaiczną od 3 do 10 kW otrzymają taryfę w przedziale 0,49 - do 0,65 zł/ kWh. Aby jednak otrzymać wsparcie maksymalne Prosument będzie musiał przedstawić w Urzędzie Regulacji Energii odpowiednie wyliczenia.

Zaznaczyć należy, że od 01.01.2016 r. zgodnie z przepisami dot. pomocy publicznej nie można korzystać z dotacji na inwestycje i ze sprzedaży energii po preferencyjnych taryfach.

Trzeba będzie dokonać wyboru:

I wariant: inwestycja ze środków własnych lub z kredytu komercyjnego + taryfy gwarantowane;

II wariant: inwestycja z uzyskaniem dotacji lub preferencyjnie oprocentowany kredyt + sprzedaż energii wg średniej ceny rynkowej + net metering (rozliczenie energii w półroczu: energia wytworzona minus energia zużyta).

W obu przypadkach jest porównywalny czas zwrotu inwestycji tj. kilkanaście lat.

część 2a) „Prosument” linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii dla samorządów.

Powyższa forma finansowania inwestycji realizowana jest dla samorządów terytorialnych, które występują zbiorczo w imieniu właścicieli obiektów zlokalizowanych na terenie Gminy (wniosek o wartości min 0,5 mln zł).

Wypłata transz pożyczki w formie zaliczek lub refundacji.

Okres trwałości i rozliczania efektu ekologicznego 5 lat.

część 2b) „Prosument” linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł poprzez bank

Bankiem który podpisał umowę o realizacji tego programu jest wyłącznie Bank Ochrony Środowiska S.A.

Obsługuje on klientów indywidualnych wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe zarządzające wielorodzinnymi budynkami mieszkalnymi.

Warunki udzielenia kredytu są analogiczne jak powyżej opisane, przy czym:

- wypłata kredytu następuje na podstawie faktur potwierdzających poniesienie kosztów kwalifikowanych,
- dotację otrzymuje się po okresie potwierdzenia uzyskania efektu ekologicznego tj. po 3-ich latach od dnia zrealizowania przedsięwzięcia.

część 2 c) „Prosument” linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł poprzez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Aktualnie NFOŚiGW zawarł umowy na finansowanie tego programu tylko z kilkoma wojewódzkimi funduszami. WFOŚiGW, które nie prowadzą aktualnie tego programu, udzielają dopłat do kredytów udzielanych przez BOŚ na budowę mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii typu prosumenckiego zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo Energetyczne (Dz. U. z 2012r., poz. 1059 ze zm.). Dotacja może wynosić do 30% kwoty udzielonego kredytu przeznaczonego na finansowanie kosztów kwalifikowanych brutto, tj. kosztów zakupu i montażu instalacji OZE

Część 3) Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych

Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
I Gospodarki Wodnej w Poznaniu

Korzyści programu dla gospodarstw domowych:

dopłaty do kredytu, pokrywającej część wyższych kosztów inwestycyjnych oraz koszty weryfikacji projektu budowlanego i potwierdzenia osiągniętego standardu energetycznego,

niższe koszty eksploatacji budynku,

podniesienie wartości budynku.

Rodzaje przedsięwzięć:

1. budowa domu jednorodzinnego;
2. zakup nowego domu jednorodzinnego;
3. zakup lokalu mieszkalnego w nowym budynku mieszkalnym wielorodzinnym.

Przedsięwzięcie musi spełniać założony standard energetyczny.

Przez dom jednorodzinny należy rozumieć budynek wolno stojący albo samodzielną część domu bliźniaczego albo szeregowego, przeznaczony i wykorzystywany na cele mieszkaniowe beneficjenta, co najmniej w połowie powierzchni całkowitej.

Wykaz banków z którymi NFOŚiGW zawarł umowy o współfinansowaniu:

Bank Ochrony Środowiska

Getin Noble Bank SA

Bank Zachodni WBK SA

Bank Polskiej Spółdzielczości SA

SGB Bank SA

Deutsche Bank PBC SA

Wysokość dofinansowania

- 1) Wysokość dofinansowania jest uzależniona od uzyskanego wskaźnika rocznego jednostkowego zapotrzebowania na energię użytkową do celów ogrzewania i wentylacji (EUco),
- 2) Wysokość dofinansowania wynosi:
 - **w przypadku domów jednorodzinnych:**
 - a) standard NF40 – $EUco \leq 40 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$ – dotacja 30 000 zł brutto;
 - b) standard NF15 – $EUco \leq 15 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$ – dotacja 50 000 zł brutto;
 - **w przypadku lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych:**
 - c) standard NF40 – $EUco \leq 40 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$ – dotacja 11 000 zł brutto;
 - d) standard NF15 – $EUco \leq 15 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$ – dotacja 16 000 zł brutto.

Beneficjenci

- 1) osoby fizyczne dysponujące prawomocnym pozwoleniem na budowę oraz posiadające prawo do dysponowania nieruchomością, na której będą budowały budynek mieszkalny.

Przez „dysponowanie” nieruchomością należy rozumieć:

- a) prawo własności (w tym współwłasność);
 - b) użytkowanie wieczyste.
- 2) osoby fizyczne dysponujące uprawnieniem do przeniesienia przez dewelopera na swoją rzecz:

prawa własności nieruchomości, wraz z domem jednorodzinnym, który deweloper na niej wybuduje albo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej i własności domu jednorodzinnego, który będzie na niej posadowiony i stanowić będzie odrębną nieruchomość, własność lokalu mieszkalnego. Przez dewelopera rozumie się także spółdzielnię mieszkaniową.

Poprawa efektywności energetycznej

Część 4) Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach

Rodzaje przedsięwzięć kwalifikujących się do dofinansowania

Działania inwestycyjne w zakresie poprawy efektywności energetycznej i/lub zastosowania odnawialnych źródeł energii (minimalny efekt energetyczny 20%),

termomodernizacja budynków i/lub zastosowanie odnawialnych źródeł energii (minimalny efekt energetyczny 30%).

Beneficjenci:

Prywatne podmioty prawne (przedsiębiorstwa) utworzone na mocy polskiego prawa i działające w Polsce.

Warunki dofinansowania:

Kredyt z dotacją do 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

Dotacja dotyczy częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych realizowane za pośrednictwem banku na podstawie umowy o współpracę zawartej z NFOŚiGW.

Dotacja udzielana jest (przy ustaleniu dopuszczalnej pomocy publicznej) w wysokości:

10% kapitału kredytu bankowego wykorzystanego na sfinansowanie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięć obejmujących realizację działań inwestycyjnych w zakresie poprawy efektywności energetycznej,

10% kapitału kredytu bankowego, wykorzystanego na sfinansowanie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięć obejmujących realizację działań inwestycyjnych w zakresie termomodernizacji budynku/ów,

15% kapitału kredytu bankowego, wykorzystanego na sfinansowanie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięć wymienionych w lit. a) lub b), w przypadku, gdy inwestycja została poprzedzona

audytem energetycznym. Zakres rzeczowy zrealizowanego przedsięwzięcia musi wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego,

dotatkowo do 15% kapitału kredytu bankowego na pokrycie poniesionych kosztów wdrożenia systemu zarządzania energią (SZE), jednak nie więcej niż 10 000 złotych, jeśli w ramach zrealizowanego przedsięwzięcia beneficjent wdroży SZE według zasad określonych przez NFOŚiGW.

Program Priorytetowy część 1) LEMUR – Energooszczędne budynki użyteczności publicznej

Celem programu jest zmniejszenie zużycia energii, a w konsekwencji ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ w związku z projektowaniem i budową nowych energooszczędnych budynków użyteczności publicznej oraz zamieszkania zbiorowego.

Rodzaje przedsięwzięć:

Inwestycje polegające na projektowaniu i budowie lub tylko na budowie nowych budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego.

Terminy i sposób składania wniosków

Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym.

Formy dofinansowania

- Dotacja
- Pożyczka

Beneficjenci

Podmioty sektora finansów publicznych, z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych, samorządowe osoby prawne, spółki prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego posiadają 100% udziałów lub akcji i które powołane są do realizacji zadań własnych j.s.t. wskazanych w ustawach, organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia, a także kościoły i inne związki wyznaniowe wpisane do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych oraz kościelne osoby prawne, które realizują zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów.

Intensywność dofinansowania

Dofinansowanie w formie dotacji wynosi do 20%, 40% albo 60% kosztów wykonania i weryfikacji dokumentacji projektowej, w zależności od klasy energooszczędności projektowanego budynku. Wyróżnia się trzy klasy energooszczędności A, B i C w zależności od stopnia redukcji zapotrzebowania budynku na energię użytkową (Eu) i energię pierwotną (Ep) zgodnie z wartościami podanymi w poniższej tabeli.

Dofinansowanie w formie pożyczki udziela się na budowę nowych energooszczędnych budynków użyteczności publicznej oraz zamieszkania zbiorowego i wynosi:

dla klasy A: do 1200 zł na 1 m² powierzchni,

dla klasy B i C do 1000 zł na 1 m² powierzchni użytkowej o regulowanej temperaturze powietrza w budynku.

Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii

Część 1) BOCIAN – Rozproszone, odnawialne źródła energii

Rodzaje przedsięwzięć:

Budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji odnawialnych źródeł energii o mocach mieszczących się w poniższych przedziałach i maksymalnym koszcie jednostkowym brutto kwalifikowanym do dofinansowania.

Formy dofinansowania – Pożyczka

Nabór ciągły od 17.04.2015 r. do 29.12.2015 r.

Intensywność dofinansowania

Dofinansowanie w formie pożyczki do 85 % kosztów kwalifikowanych zastrzeżeniem dopuszczalnej intensywności pomocy publicznej (pomoc de minimis i pomoc horyzontalna).

Istnieje też możliwość udzielenia pożyczki na warunkach rynkowych (nie stanowi pomocy publicznej).

Warunki dofinansowania

Kwota pożyczki: do 40 mln zł, wypłata transz pożyczki w formie refundacji.

Oprocentowanie

WIBOR 3M, nie mniej niż 2 % (w skali roku).

11.3. Środki Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny woj. wielkopolskiego na lata 2014 -2020 wy projekcie „Szczegółowego opisu osi Priorytetowych WRPO 2014 – 2020” **wersja 1.5. luty 2015**

Oś Priorytetowa 3 Energia przyjazna środowisku

Celem tej osi priorytetowej jest zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Działanie 3.1. Wytwarzanie i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych

Celem tego działania jest wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.

**Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
I Gospodarki Wodnej w Poznaniu**

Beneficjentami działania są jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne samorządu posiadające osobowość prawną, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe, szkoły wyższe.

Maksymalny poziom dofinansowania w formie dotacji:

- projekty nie objęte pomocą publiczną 85%,
- projekty objęte pomocą publiczną zgodnie z przepisami pomocy publicznej.

Typy projektów podlegających dofinansowaniu.

1. Budowa, rozbudowa oraz przebudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, (wraz z ewentualnym podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej) z wykorzystaniem energii wiatrowej - do 5 MWe,
2. Budowa, rozbudowa oraz przebudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, w tym (wraz z ewentualnym podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej) z wykorzystaniem energii słonecznej - do 2 MWe/MWth,
3. Budowa, rozbudowa oraz przebudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, (wraz z ewentualnym podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej) z wykorzystaniem biomasy - do 5 MWth.
4. Budowa, rozbudowa oraz przebudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, (wraz z ewentualnym podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej) z wykorzystaniem energii wodnej - do 5 MWe,
5. Budowa, rozbudowa oraz przebudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, (wraz z ewentualnym podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej) z wykorzystaniem energii geotermalnej - do 2 MWth,
6. Budowa, rozbudowa oraz przebudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, (wraz z ewentualnym podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej) z wykorzystaniem biogazu - do 1 MWe,

Tryb wyboru projektów tryb konkursowy.

Działanie 3.2. **Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym**

Celem działania jest wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

Beneficjentami działania są:

- Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki. Szkoły wyższe, inne osoby prawne

Typy projektów podlegających dofinansowaniu.- Budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej będących własnością jst oraz podległych mu organów i jednostek organizacyjnych związana z:

- a) ociepleniem obiektu,
- b) wymianą okien, drzwi zewnętrznych,
- c) przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji,

- d) instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, w tym z zastosowaniem kogeneracji,
- e) instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE,
- f) wymianą oświetlenia na energooszczędne (w przypadku wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tylko ich części wspólnych),
- g) systemami monitorowania i zarządzania energią
- h) finansowaniem opracowanych audytów energetycznych dla sektora publicznego - jako elementu kompleksowego projektu.

Kompleksowa modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych związana z:

- a) ociepleniem obiektu,
- b) wymianą okien, drzwi zewnętrznych,
- c) przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji,
- d) instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, w tym z zastosowaniem kogeneracji,
- e) instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE,
- f) wymianą oświetlenia na energooszczędne (w przypadku wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tylko ich części wspólnych),
- g) systemami monitorowania i zarządzania energią
- h) finansowaniem opracowanych audytów energetycznych dla sektora mieszkaniowego - jako elementu kompleksowego projektu.

Działanie 3.3. Wsparcie strategii niskoemisyjnych w tym mobilność miejska

Celem jest wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

1. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia.
2. Jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną.
3. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia,
4. Podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie gminy na prawach powiatu/związku międzygminnego - w których większość udziałów lub akcji posiada gmina, powiat, związek międzygminny, Skarb Państwa lub spółka kapitałowa, w której wymienione wcześniej podmioty (to jest gmina, powiat, związek międzygminny, Skarb Państwa) dysponują bezpośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu - na podstawie aktualnej umowy dotyczącej świadczenia usług z zakresu transportu publicznego lub oświetlenia ulicznego.
5. Podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym.
6. Przedsiębiorcy (w zakresie poddziałania 3.3.2).
7. Podmioty wdrażające instrumenty finansowe.
8. Państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe.

Typy projektów podlegających dofinansowania. Inwestycje w obszarze transportu miejskiego

W ramach przedmiotowego poddziałania realizowane będą wyłącznie projekty składające się co najmniej z 2 elementów wskazanych poniżej. Preferowane będą kompleksowe projekty obejmujące jak największą liczbę wskazanych poniżej rodzajów projektów polegających na:

1. Zakupie niskoemisyjnego taboru dla transportu publicznego.
2. Budowie, przebudowie, rozbudowie i modernizacji infrastruktury transportu publicznego w tym np. :
 - sieci tramwajowych, sieci autobusowych (układu torowego na trasach, pętlach, bocznicach, zajezdniach, uzupełnienia istniejącego układu wydzielonych pasów dla autobusów, wyposażenia dróg w zjazdy, zatoki autobusowe i inne urządzenia drogowe dla komunikacji miejskiej),
 - zajezdnie tramwajowych i autobusowych, przystanków, wysepek, a także urządzeń dla osób niepełnosprawnych,
 - parkingów typu P&R, B&R,
 - zintegrowanych centrów przesiadkowych,
 - zapewnienie dróg dostępu do przystanków, centrów przesiadkowych itp.,
 - pasów ruchu dla rowerów.
3. Budowie systemów zarządzania i organizacji ruchu (np. Inteligentne Systemy Transportowe, tworzenie systemów i działań technicznych z zakresu telematyki służących komunikacji publicznej, zakup i montaż urządzeń z zakresu telematyki (w tym np. systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, elektroniczne tablice informacyjne, wspólny bilet).
4. Budowie, przebudowie i modernizacji dróg dla rowerów w tym łączących miasta i wsie i ich obszary funkcjonalne oraz uzupełniając infrastrukturę rowerową (publiczne parkingi rowerowe, kładki rowerowe i pieszo-rowerowe zlokalizowane w ciągach ścieżek rowerowych oraz systemy rowerów publicznych, itp.)
5. Montażu efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego lub modernizacji oświetlenia ulicznego pod kątem zwiększenia jego energooszczędności, przy spełnieniu wymagań technicznych dotyczących oświetlenia dróg zawartych we właściwych normach dotyczących oświetlenia drogowego
6. Działaniach informacyjnych i promocyjnych dotyczących transportu drogowego (wyłącznie jako element projektu inwestycyjnego. Budowa,, przebudowa lub modernizacja sieci ciepłowniczych i chłodniczych, spełniających po realizacji projektu wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego” w celu przyłączenia nowych odbiorców do sieci o skali regionalnej.
7. 2.Modernizacja sieci cieplnej/chłodniczej w celu redukcji strat energii w procesie dystrybucji ciepła, również poprzez wdrażanie systemów zarządzania ciepłem i chłodem wraz z infrastrukturą wspomagającą.

11.4. Środki WFOŚiGW w Poznaniu

Dopłaty-Dotacje przeznaczone na częściową spłatę kapitału kredytów udzielanych przez Banki Spółdzielcze dla osób fizycznych.

WFOŚiGW w Poznaniu podpisał umowę ze SGB-Bankiem S.A. działającym jako Bank zrzeszający Banki Spółdzielcze, w sprawie udzielania kredytów dla osób fizycznych z dotacją WFOŚiGW w Poznaniu przeznaczoną na częściową spłatę kapitału tych kredytów.

Przedmiotem kredytowania będą przedsięwzięcia polegające na:

- modernizacji systemów grzewczych, powodujące ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym zakup i montaż: kotłowni olejowych, gazowych i gazowo-olejowych, ogrzewania IR;
- budowie systemów grzewczych z zastosowaniem pomp ciepła;
- budowie systemów wentylacyjnych z odzyskaniem ciepła (rekuperacja);
- budowie systemów zaopatrzenia w energię elektryczną poprzez instalację ogniw fotowoltaicznych;

Dotacja na częściową spłatę kapitału wynosi do 40% kosztów kwalifikowanych kredytu, jednak nie więcej niż 8 000 zł na jedno przedsięwzięcie i jest realizowana poprzez Banki Spółdzielcze.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu wspiera poprzez dotacje i pożyczki działania związane min. z Ochroną powietrza i Odnawialnymi Źródłami Energii oraz szeroko rozumianej Edukacji Ekologicznej ze szczególnym uwzględnieniem niskiej emisji. Najbliższy nabór na rok 2016 od 16.11.2015 – 11.12.2015. Zgodnie z uchwałą Zarządu priorytetowe jest działanie w zakresie „Ochrona powietrza:

1. Ograniczenie niskiej emisji: w strefach i aglomeracjach dla których opracowano programy ochrony powietrza, na terenach zwartej zabudowy, w obiektach zabytkowych i na terenach chronionych.
2. Zwiększenie wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.
3. Wdrażanie kompleksowych działań w zakresie oszczędności energii i poprawy efektywności energetycznej.” Zakres wsparcia i sposób wspierania (Zasady – dotacje pożyczki) określa Regulamin Konkursu. Ważną decyzją WFOŚiGW w Poznaniu jest wspieranie merytoryczne i finansowe projektów, które uzyskały inne wsparcie ze środków zagranicznych.

W miesiącu maju 2015 r. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu rozpoczął realizację projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Projekt powstał z inicjatywy Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwa Gospodarki przy współpracy NFOŚiGW i wdrażany jest w ramach POIiŚ na lata 2014-2020. Celem ogólnym inicjatywy jest wsparcie projektów przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20 poprzez uruchomienie ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkalnictwa, przemysłu oraz osób fizycznych. Efektem działań Doradców

Energetycznych będą: -zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej -wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu PGN/SEAP -wsparcie inwestorów w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej (EE) i OZE .

Do zadań Doradców Energetycznych należy:

- doradztwo w zakresie inwestycji w obszarze efektywności energetycznej i OZE;
- przeprowadzanie spotkań informacyjnych/edukacyjnych w JST, spółdzielniach i wspólnotach mieszkaniowych, szkołach, dla lokalnych przedsiębiorców;
- informowanie o możliwych źródłach finansowania w obszarze EE oraz OZE, m.in. w ramach POIiŚ 2014-2020, RPO 2014-2020 i krajowych źródłach finansowania;
- doradztwo przy wdrażaniu planów gospodarki niskoemisyjnej;
- wsparcie potencjalnych beneficjentów w weryfikowaniu audytów energetycznych.

11.5. Inne programy krajowe i międzynarodowe

Dla terenów wiejskich ważnym źródłem finansowania projektów jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich /PROW/. W ramach tego programu istnieją propozycje finansowania. Główne cele PROW 2014 – 2020 to przede wszystkim poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Rozwojowi OZE jest dedykowany m.in. punkt 7.8.1. PROW 2014-2020 pt.: **Poddziałanie: Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii.** W ramach tego poddziałania o środki na rozwój OZE i poprawę efektywności energetycznej będą mogły ubiegać się gminy, spółki JST oraz związki gmin. W tym wypadku maksymalna wysokość pomocy ze środków EFRROW nie może przekroczyć 2 mln zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu, przy czym pomocy finansowa wynosi maksymalnie 63,63% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wymagany krajowy wkład środków publicznych w wysokości co najmniej 36,37% kosztów kwalifikowalnych projektu ma pochodzić ze środków własnych beneficjenta. Środki publiczne przeznaczone na realizację PROW 2014-2020 wyniosą ok. 13,5 mld euro, w tym ok. 8,6 mld euro to środki unijne, a ok. 4,9 mld euro będą stanowić środki krajowe .

Wśród środków międzynarodowych cieszącym się dużym zainteresowaniem są Fundusze Norweskie oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego /EOG/. Ogłoszone są nabory z okresu 2009-2014. Brak informacji o dalszych naborach.

12. Monitoring

Monitoring efektów jest istotnym elementem procesu wdrażania „Planu”. Jednym z elementów wdrażania „Planu” jest aktualizacja bazy danych o emisji oraz prowadzona systematycznie inwentaryzacja. Wiąże się to z dużym wysiłkiem oraz wysokim stopniem zaangażowania środków ludzkich i finansowych. Jest to jednak najskuteczniejsza metoda monitorowania efektywności działań

określonych w „Planie”. Niezbędna jest w tym zakresie współpraca z następującymi podmiotami funkcjonującymi na terenie Gminy:

-mieszkańcy Gminy, firmy działające na terenie Gminy, organizacje i instytucje niezależne od gminy a zlokalizowane na jej terenie, przedstawiciele podmiotów administracyjnych, dla których obszar gminy jest elementem Planów i planów strategicznych (np. przedstawiciel powiatu, województwa),

Interesariusze wewnętrzni, wśród których można wymienić: członkowie Rady Gminy, pracownicy Urzędu Gminy, pracownicy jednostek gminnych.

W każdej z tych grup mogą pojawić się zarówno osoby pozytywnie nastawione jak i oponenci. Ich udział w pracach nad wdrażaniem PGN jest jednak niezbędny. Komunikacja z interesariuszami powinna się opierać na następujących formach:

- Spotkania, strona internetowa Urzędu Gminy, informacje na posiedzeniach Rady Gminy, materiały prasowe, dyżury pracowników,

Interesariuszami a zarazem realizatorami działań, oraz źródłem informacji o realizacji są:

- przedsiębiorstwa energetyczne,
- firmy i instytucje,
- przedsiębiorstwa produkcyjne,
- mieszkańcy,
- przedsiębiorstwa komunikacyjne.

Ponadto należy kontynuować i rozwijać system monitoringu zużycia energii i paliw w obiektach bezpośrednio zarządzanych przez Gminę i placówki podległe.

Wskaźnikami efektywności działań określonych w „Planie” będą dane dotyczące:

- ilości termomodernizowanych budynków wraz z zakresem,
- ilości zainstalowanych/wybudowanych instalacji OZE,
- wzrost wytwarzania energii pochodzących z OZE
- ilości wymienionych źródeł ciepła z podaniem rodzaju paliwa,
- ilość wymienionych lamp ulicznych z podaniem parametrów,
- zużycie energii elektrycznej i ciepłej,
- ilość dostarczonej wody i odebranych ścieków
- masa odpadów przekazanych do składowania
- ilość indywidualnych odbiorców, którzy korzystają z OZE (np. zainstalowali kolektory słoneczne)
- ilość i rodzaj akcji edukacyjnych przeprowadzonych na terenie gminy.
- Zmniejszenie emisji CO₂
- Ilość energii pozyskana z OZE
- Zmniejszenie zużycia energii

Zgodnie z Poradnikiem SEAP wymagane jest wykonywanie raportów z wdrażania PGN co dwa lata od momentu złożenia Planu. Raport z wdrażania PGN powinien obejmować wyniki aktualnej inwentaryzacji emisji CO₂.

Ponieważ raporty muszą być składane co dwa lata, oznacza to, że Gmina będzie zmuszona do sporządzenia dwóch rodzajów raportów.

- „Raport z realizacji działań” ma zawierać informacje o charakterze jakościowym, dotyczące wdrażania działań przewidzianych w PGN. Obejmować ma również analizę bieżącej sytuacji oraz działania korygujące i zapobiegawcze.
- „Raport wdrożeniowy” ma zawierać informacje o charakterze ilościowym, dotyczące wdrożonych środków i ich wpływu na zużycie energii oraz wielkość emisji CO₂, jak również analizę procesu realizacji PGN, uwzględniając konieczne działania korygujące i zapobiegawcze.

W wyniku uzyskanych informacji o postępie realizacji PGN dane w formie raportów będą podstawą zmian w PGN. Opracowanie procedury zmian PGN uwzględniająca raporty, opiniowanie i analizę pojawiających się problemów to kolejne zobowiązanie Gminy. Zmiany PGN powinny być przeprowadzone w oparciu o raporty, z udziałem różnych podmiotów w tym organizacji pozarządowych. Dyskusja publiczna z uwzględnieniem nowych propozycji oraz proponowanymi zmianami.

13. Zakończenie

1. Przedstawiony „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2015-2020” odpowiada wymaganiom postawionym przez Zleceniodawcę – Gminę Olszówka i zawiera treść niezbędną dla tego typu dokumentu.
2. Podstawą do realizacji PGN były zebrane z obszaru gminy i opracowane przez Wykonawcę dane i informacje dla bazowego roku 2007 dotyczące wartości zużycia paliw i energii ich struktury, co pozwoliło przeprowadzić inwentaryzację emisji CO₂ do atmosfery.
3. Zarówno inwentaryzacja emisji CO₂ dla roku bazowego – 2007 jak i prognoza dla roku 2020 została wykonana zgodnie z wytycznymi Porozumienia Burmistrzów określonymi w dokumencie „Jak opracować plan działania na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)?”.
4. Wyróżniono następujące rodzaje odbiorców na terenie gminy: budownictwo mieszkaniowe, w tym budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne, budownictwo użyteczności publicznej, handlowo-usługowe i przemysłowe, transport, oświetlenie uliczne.
5. Określono dla roku bazowego 2007 następującą ilość i strukturę emisji CO₂ w gminie:

Rodzaj	Rok		
	2007	2014	2020
Całkowita emisja z terenu Gminy Olszówka, w tym:	10 384	9 168	8 591
• Budownictwo/termomodernizacja	6 514	5 925	5 754
• Transport	1 104	1 104	1 104
• Gospodarka wodno-ściekowa	0	0	0

• Gospodarka odpadowa	511	202	210
• Oświetlenie uliczne	190	190	108
• Energia elektryczna bez oświetlenia ulic	2 064	1 746	1 402

6. Ustalono, że potencjalne możliwości działań w gminie, których celem jest obniżenie zużycia energii i w konsekwencji emisji CO₂, to obniżenie emisji CO₂ o wartość 577 Mg/rok w stosunku do 2014; zaś w stosunku do 2007 -1793 Mg CO₂/rok. Oraz z produkcji wiatraków 2 642 Mg/rok
7. Sektorem, w którym mogą wystąpić największe potencjalne oszczędności ciepła jest budownictwo.
8. Na bazie działań potencjalnych wybrano i przewidziano do realizacji w niniejszym PGN działania obejmujące te grupy użytkowników i odbiorców energii dla których działania mogą być przedmiotem oceny, monitoringu i ewaluacji ze strony władz gminy. Takimi głównymi grupami użytkowników są:
 - budynki,
 - transport,
 - oświetlenie ulic.
 Dodatkowo wzięto pod uwagę obok w/w działań inwestycyjnych także działanie nie inwestycyjne, o charakterze promocyjno-szkoleniowym, planistycznym i organizacyjnym pozwalającym władzom gminy prowadzić właściwą, ze względu na cel działań zawartych w PGN, politykę w zakresie planowania przestrzennego, zamówień publicznych, gospodarki energetycznej dla promowania oszczędności paliw i energii, stosowania paliw odnawialnych i OZE.
9. W wyniku realizacji działań objętych PGN, planuje się do 2020 roku osiągnąć następujące jakościowe rezultaty w odniesieniu do roku bazowego i użytkowników objętych PGN:
 - obniżenie emisji CO₂,
 - obniżenie zużycia ciepła w mieście,
 - obniżenie zużycia energii elektrycznej,
 - wzrost zużycia energii ze źródeł odnawialnych.
10. Planowane całkowite koszty działań przewidzianych w PGN wyniosą 4,475 mln PLN oraz 17,6 mln koszt inwestycji w wiatraki.
11. Uzyskany **efekt ekologiczny** redukcji emisji CO₂ 1793 Mg/rok do roku 2020 w odniesieniu do roku bazowego 2007.
12. Proponuje się powołanie przy Wójcie Gminy, koordynatora, który odpowiedzialny będzie za realizację zadań zapisanych w przygotowanym PGN. Koordynacja polegała będzie na:
 - nadzorze nad realizacją działań objętych PGN,
 - monitorowaniu działań,
 - aktualizacji bazy danych dotyczących przedmiotów działań,
 - ewaluacji działań,
 - sporządzeniu w cyklu co najmniej dwuletnim raportów o stanie realizacji PGN w gminie i uzyskiwanych efektach jego wdrażania.

14. Streszczenie

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Olszówka przedstawia dokumenty strategiczne dotyczące obszaru ochrony środowiska i energetyki z poziomu Unii Europejskiej oraz regulacje prawne i Strategie krajowe. W opracowaniu przedstawiono również strategie i dokumenty programowe obowiązujące na terenie Wielkopolski. W dalszej części planu przedstawiono gminę Olszówka. Pokazano zasoby przyrodnicze i techniczne oraz ludzkie. Przedstawiono potencjał gminy. Przedstawiono również sposoby korzystania z energii oraz źródła emisji CO₂. Ważnym elementem opracowania jest wskazanie obszarów problemowych. Najistotniejszym elementem Planu jest pokazanie działań służących poprawie sytuacji zarówno w zakresie obniżenia zużycia energii jak i zastosowania OZE. Rozdział dotyczący monitoringu przedstawia sposób monitorowania postępu w realizacji PGN. Duża część opracowania dotyczy źródeł finansowania planowanych działań.

Załącznik I – Baza emisji